

AVALIK ARVAMUS JA RIIGIKAITSE

Elanikkonna uuring

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
KOKKUVÕTE.....	4
METOODIKA KIRJELDUS.....	7
Valim.....	7
Küsitlus	8
Andmetöötlus ja valimivea hinnang.....	9
Teostajad.....	9
UURINGU TULEMUSED	10
1 Usaldus riigi institutsioonide vastu	10
2 Julgeolek maailmas ja tõenäosus, et Eestit tulevikus rünnatakse.....	12
3 Eesti julgeolekut tagavad tegurid.....	13
4 Eesti turvalisuse muutumine pärast NATO-ga liitumist.....	14
5 Suhtumine NATO-sse.....	15
6 Informeeritus NATO-st.....	16
7 Infoallikad Eesti riigikaitse ja NATO kohta	17
8 Eesti elanikkonna kaitsetahe.....	19
9 Soov Eestist sõjaohu korral lahkuda.....	20
10 Suhtumine kaitsekulutustesse.....	21
11 Seisukohad riigikaitse korraldamise osas	22
11.1 Kaks teed kaitsevõime arendamisel.....	22
11.2 Sõjaväeteenistuse vajalikkusest.....	22
11.3 Suhtumine kutselisse sõjaväesse	23
11.4 Suhtumine Eesti sõjaväelaste osalemisesse rahvusvahelistes sõjalistes missioonides.....	23
11.5 Suhtumine Iraagi sõjalise missiooni pikendamisse	24
LISAD	25

SISSEJUHATUS

Uuringukeskus Faktum viis 25. maist – 5. juunini 2005 a. läbi üle-eestilise omnibussküsitluse 15-74 aastaste Eesti elanike hulgas, mis sisaldas küsimusi elanikkonna arvamustest riigikaitse ja NATOga liikmeks oleku kohta. Uuringutulemuste omandiõigus kuulub EV Kaitseministeeriumile.

Uuringu eesmärgiks oli selgitada:

- milline on kaitsejõudude usaldusväärsus teiste institutsioonide hulgas;
- kui pingeliseks peetakse julgeoleku alast situatsiooni maailmas ja mil määral tajutakse ohtu Eestile;
- mida peetakse peamisteks Eesti turvalisuse garantiideks;
- kuidas suhtub avalik arvamus Eesti liitumisse NATO-ga;
- milline on Eesti elanikkonna informeeritus riigi kaitsepoliitikast ja millised kanaleid info saamiseks kasutatakse;
- milline on Eesti elanikkonna kaitsetahe;
- kuidas suhtutakse kaitsekulutustesse;
- millised on hoiakud kaitseväge üldise ülesehituse suhtes (üldine sõjaväekohustus või palgaarmee; väikesed kõrgprofessionaalsed üksused või massiline rahvaarmee);
- kuidas suhtutakse Eesti sõjaväelaste osalemisse sõjalistes missioonides väljaspool Eestit.

Aruande esimeses osas on toodud meetodika kirjeldus, teises osas tulemused, lisas on esitatud joonised, tabeljaotused ja küsimustik.

KOKKUVÕTE

Uuringukeskuse Faktum juunis 2005 läbi viidud riigikaitse teemalisest uuringust selgus:

- Eestlastest peab Kaitseväge usaldusväärseks 84% küsitletutest, mis on sama kõrge näitaja kui piirivalvel (85%) ja presidendil (85%) ning pisut kõrgem kui Eesti Pangal (81%). Ent kui Eesti Panga usaldusväärsus on sama kõrge ka venekeelsete vastajate seas, siis usaldus kaitseväge vastu on mitte-eestlaste hulgas märgatavalt madalam. See teeb usaldajate üldiseks osakaaluks 76%. Siiski on usaldus ka mitte-eestlaste seas võrreldes eelmise uuringuga tõusnud (märtsi 50 protsendilt 58 protsendile juunis). – *joonised 2 - 4*
- Kaitseliitu peab usaldusväärseks 67% eestlastest ja 41% mitte-eestlastest (märtsis oli see näitaja 35%). – *joonised 2 - 4*
- Olukorda maailmas peetakse endiselt ebastabiilseks - sõjaliste konfliktide ohu suurenemist maailmas peavad lähiaastatel tõenäoliseks 47% vastanutest. Vastajaid, kelle arvates maailm muutub eeloleval aastakümnel turvalisemaks, on 15%. – *joonis 5*
- Seda, et mõni välisriik võiks võtta Eesti suhtes ette sõjalise agressiooni, peetakse enamiku vastajate poolt ebatõenäoliseks – seda peab väga või küllaltki tõenäoliseks 16% küsitletutest (19% eestlastest ja 9% mitte-eestlastest). – *joonis 6*
- Kõige olulisemaks Eesti julgeoleku tagamiseks peetakse endiselt NATO-sse kuulumist – seda arvab 80 protsenti eestlastest ent üksnes 33% mitte-eestlastest. Olulisuselt järgmisel kohal on kuulumine Euroopa Liitu, mille olulisust Eesti turvalisuse tagajana hindavad võrdselt pooled eestlased ja mitte-eestlased. Heanaaberlike suhete arendamine Venemaaga on mitte-eestlaste jaoks kõige olulisem turvalisuse tagatis, üldjärjestuses on see on olulisuselt kolmas tegur. – *joonis 7*
- 48% vastanuist leiab, et Eesti turvalisus on pärast NATO-ga liitumist kasvanud, 39% arvates pole julgeolekus muutusi toimunud. Kahanenud on Eesti turvalisus NATO-ga liitumise järel 3% arvates. Võrreldes märtsiga siin olulisi nihkeid märgata pole, kuid võrreldes vahetult liitumisjärgse perioodiga on nende vastajate osakaal, kes tajuvad NATO positiivset mõju Eesti julgeolekule, pisut kasvanud. – *joonis 8, 8A*

- NATO-sse kuulumist pooldab kindlasti või pigem pooldab 78% elanikkonnast, selle vastaseid on alles jäänud vaid 14%. Eesti kodanikest toetab NATO liikmeks olekut 83 protsenti. – *joonised 9, 10*

Eestlastest pole NATO-sse kuulumise toetusel enam eriti kasvuruumi – selle kiidab heaks 89%. Oluline tõus on aset leidnud mitte-eestlaste hinnangutes – NATO toetajate osakaal on tõusnud märtsikuisele 42 protsendilt 51-le.

- Oma informeeritust selle kohta, mida tähendab Eesti jaoks NATO liikmeks olek, hindavad 6% küsitletutest väga heaks ning 41% pigem heaks. Informeeritus pole alates 2003. aasta alguses aset leidnud hüpet enam tõusnud. – *joonis 11*
- Nii eestlaste kui ka mitte-eestlaste infoallikad riigikaitse ja NATO kohta teabe saamisel on valdavalt eestimaised (trükimeedia, tele- ja raadiosaated) – eestlastel eesti- ja mitte-eestlastel venekeelsed saated ja ajakirjandusväljaanded. Nii eestlastest kui mitte-eestlasest saab neljandik informatsiooni internetist. Neljandikule mitte-eestlastest on olulisel kohal ka Venemaa telekanalid. – *joonis 12*
- Sõjalise vastupanu osutamist võimalikule kallalekippujale peab vajalikuks 67%. Eesti kaitsmist peavad eestlased mõnevõrra olulisemaks kui mitte-eestlased (eestlased 71%, mitte-eestlased 58%). – *joonis 13*

Kui Eestile tungitaks kallale, oleks valmis kaitsetegevuses kindlasti või tõenäoliselt kaasa lööma 68% küsitletutest. Eestlastest on selleks valmis 71% ja muulastest 61%. – *joonised 14, 15*

- Väliskallaletungi korral üritaks Eestist kindlasti või tõenäoliselt lahkuda 19% küsitletutest, kindlasti ei lahkukuks 42%, tõenäoliselt ei teeks seda 31%. Kõrgeim on lahkuda soovijate osakaal nooremates vanusegruppides. – *joonis 16*
- Avalikkuse seisukohad kaitsekulutuste küsimuses on püsinud muutumatutena. Praeguseks saavutatud kaitsekulutuste taseme säilitamise pooldajate osakaal on viimastel aastatel kõikunud 44 – 53 protsendi vahel (seekordses küsitluses 46%), kaitsekulutuste tõstmist peaks õigustatuks kolmandik. Kaitsekulutuste vähendamist on soovib vaid 11 protsenti elanikkonnast. – *joonis 17*
- Eesti üleminekut kutselisele sõjaväele pooldab 41% küsitletutest, kohustusliku ajateenistuse säilitamist peab vajalikuks 53%. Eestlaste ja mitte-eestlaste seisukohad selles küsimuses on erinevad – eestlaste seas on ülekaalus üldise sõjaväekohustuse pooldajad (62%), mitte-eestlased aga pooldavad rohkem kutselist sõjaväge (61%). Kutselist sõjaväeteenistust kalduvad toetama rohkem nooremad, haritumad ja linnades elavad vastajad. – *joonis 18*
- Samal ajal aga peab 55% küsitletutest sõjaväeteenistuse läbimist noormeeste jaoks kindlasti vajalikuks ja 32% pigem vajalikuks. Selles küsimuses pole olulisi erinevusi vastaja emakeelest tulenevalt. – *joonis 22*

- Küsimus kaitsevõime arendamise prioriteetidest (kas väikesed mobiilsed üksused või rohkearvuline rahvavägi) sõnastati seekordses küsitluses pisut teisiti kui varem. Valikuid oli kaks – kas arendada väikesi, hästi varustatud ja kaasaegse väljaõppega väeüksusi, mis on võimelised osalema NATO missioonides või arendada rohkearvulist rahvaväge, mille ülesandeks on Eesti territooriumi kaitse. See muutis mõnevõrra vastuste proportsioone, kuid domineerivaks jäi ikkagi toetus väikeste, kõrge professionaalsusega ja tiptasemel varustusega mobiilsete üksuste loomisele, mis on eeltingimuseks meie NATO liitlaskohustuuste täitmisele. – *joonis 19*
- Eesti sõjaväelaste osalemist rahvusvahelistes sõjalistes missioonides toetab 54% ja vastu on 40%. Võrreldes paari eelneva uuringuga on siin märgata teatavat kasvtendentsi. – *joonised 20, 20A*
- Avaliku arvamuse enamik siiski ei toeta Eesti Iraagi-missiooni pikendamist ka sel juhul, kui see osutuks Iraagis stabiilsuse tagamiseks vajalikuks ja kui liitlasvägede seal viibimisele annaks heakskiidu ÜRO. Vajadusel Iraagi missiooni pikendamist peab kindlasti või tõenäoliselt õigustatuks veidi üle kolmandiku (36%) küsitletutest, selle vastu on 55 protsenti. Eestlaste seas on pooldajate ja vastaste osakaalu erinevus küllaltki väike – pooldajaid on 44%, vastaseid 49%. – *joonised 21, 21A*

METOODIKA KIRJELDUS

Valim

Omnibuss on regulaarselt (kindla ajakava järgi) läbiviidav mitme kliendi uuring, mille üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15-74 aastat, kokku 1 048 579 inimest (ESA, 01.01.2004.a.).

Planeeritud valimi suurus on 1000 vastajat. Valimi moodustamisel kasutatakse üldkogumi proportsionaalset mudelit piirkondade ja asulatüüpide (linn/maa) lõikes ning mitmeastmelist tõenäosuslikku juhuvalikut.

Esmalt valitakse mudeli alusel valimipunktid - kõigis piirkondades kokku 100. Valimipunktid (täpsusega kuni lähteadressi tasandini) valitakse asula suurusele (elanike arvule) proportsionaalse tõenäosusega. Valiku baasina kasutatakse Rahvastikuregistri aadressloendit.

Seejärel teostatakse vastaja valik - igas valimipunktis 10 inimest. Vastajate valikul rakendatakse lähteadressi meetodit ja nn „noore mehe reeglit“.

Kirjeldatud meetodil saadud valimit võib üldjoontes nimetada üldkogumit proportsionaalselt esindavaks valimiks, kus iga vastaja esindab võrdset arvu üldkogumi elemente.

Kujunenud valimi sotsiaal-demograafilist struktuuri võrreldakse vastavate näitajatega üldkogumi kohta. Vajadusel teostatakse hinnangute täpsuse tõstmiseks kaalumise.

Vastajate jagunemine sotsiaal-demograafilistes lõigetes on toodud joonisel 1.

Tabel 1. Üldkogum ja planeeritud valim.

Regioon	Üldkogum		Planeeritud valim
	arv	%	arv
1. Tallinn	317706	30,30	300
2. Põhja-Eesti (Harju-, Rapla-, Järvamaa)	154056	14,69	140
3. Lääne-Eesti (Hiiu-, Lääne-, Saare- ja Pärnumaa)	124101	11,84	120
4. Tartu piirkond (Jõgeva-, Tartumaa)	141823	13,53	140
5. Lõuna-Eesti (Põlva-, Valga-, Võru-, Viljandimaa)	121096	11,55	120
6. Virumaa (Lääne-Viru-, Ida-Virumaa)	189797	18,10	180
EESTI KOKKU	1048579	100	100
Linn	736409	70,2	700
Maa	312170	29,8	300

Küsitlus

Uuringu läbiviimiseks kasutati *näost-näku* intervjuud vastaja kodus. Küsitlusperiood kestis 25.05. – 5.06.2005.

Kokku osales uuringu läbiviimisel 65 Uuringukeskus Faktum küsitlejat, kes olid eelnevalt läbinud koolituse ja lisaks saanud juhised antud uuringu spetsiifika kohta. Küsitleti 959 respondenti.

Tabel 2. Ülevaade küsitlustööst

TULEMUS	Arv	% külastatud aadressidest
Intervjuu	959	40,6
Sihtrühm puudub	109	4,6
Kontakt puudub (kedagi pole kodus)	729	30,9
Sihtrühma kuuluv pereliige pole kodus	40	1,7
Kvoot täis	68	2,9
Keelduti kontaktist	190	8,1
Keeldumine sihtrühmas	264	11,2
Kokku külastatud aadresse	2359	100
<i>Kokku korduvvisiite</i>	<i>829</i>	<i>35,1</i>

Pärast küsitluse lõppu, kontrollimaks küsitlustöö kvaliteeti, saadeti välja 150 tagasisidekirja vastajatele.

Küsitlustöö käigus kujunenud valimi sotsiaal-demograafilist struktuuri võrreldi vastavate üldkogumi näitajatega ja hinnangute täpsuse tõstmiseks teostati kaalumise.

Andmetöötlus ja valimivea hinnang

Uuringutulemuste töötlemisel kasutati andmetöötluspaketti SPSS.

Järgnevas tabelis on toodud valimivea piirid proportsioonihinnangul 95% usaldusnivool.

Valimi suurus	50%	48%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%
10	30,99	30,97	30,36	29,56	28,40	26,84	24,79	22,13	18,59	13,51	10,57	8,68
20	21,91	21,90	21,47	20,90	20,08	18,98	17,53	15,65	13,15	9,55	7,48	6,14
30	17,89	17,88	17,53	17,07	16,40	15,49	14,31	12,78	10,74	7,80	6,10	5,01
40	15,49	15,49	15,18	14,78	14,20	13,42	12,40	11,07	9,30	6,75	5,29	4,34
50	13,86	13,85	13,58	13,22	12,70	12,00	11,09	9,90	8,32	6,04	4,73	3,88
60	12,65	12,65	12,40	12,07	11,60	10,96	10,12	9,03	7,59	5,51	4,32	3,54
70	11,71	11,71	11,48	11,17	10,74	10,14	9,37	8,36	7,03	5,11	4,00	3,28
80	10,96	10,95	10,73	10,45	10,04	9,49	8,77	7,82	6,57	4,78	3,74	3,07
90	10,33	10,32	10,12	9,85	9,47	8,95	8,26	7,38	6,20	4,50	3,52	2,89
100	9,80	9,79	9,60	9,35	8,98	8,49	7,84	7,00	5,88	4,27	3,34	2,74
110	9,34	9,34	9,15	8,91	8,56	8,09	7,47	6,67	5,61	4,07	3,19	2,62
120	8,95	8,94	8,76	8,53	8,20	7,75	7,16	6,39	5,37	3,90	3,05	2,50
130	8,59	8,59	8,42	8,20	7,88	7,44	6,88	6,14	5,16	3,75	2,93	2,41
150	8,00	8,00	7,84	7,63	7,33	6,93	6,40	5,71	4,80	3,49	2,73	2,24
200	6,93	6,93	6,79	6,61	6,35	6,00	5,54	4,95	4,16	3,02	2,36	1,94
300	5,66	5,65	5,54	5,40	5,18	4,90	4,53	4,04	3,39	2,47	1,93	1,58
500	4,38	4,38	4,29	4,18	4,02	3,79	3,51	3,13	2,63	1,91	1,49	1,23
800	3,46	3,46	3,39	3,30	3,17	3,00	2,77	2,47	2,08	1,51	1,18	0,97
1 000	3,10	3,10	3,03	2,95	2,84	2,68	2,48	2,21	1,86	1,35	1,06	0,87

Teostajad

Valimi koostamine ja küsitlustöö juhtimine - Helje Proosa

Analüüs ja aruanne -

Juhan Kivirähk

Kontaktandmed:

OÜ Uuringukeskus Faktum

Pärnu mnt 23 Tallinn 10141

Faktum@faktum.ee, tel 668 4530

UURINGU TULEMUSED

1 Usaldus riigi institutsioonide vastu

Usaldusväärseimateks institutsioonideks on piirivalve ja Eesti Pank, mida peab usaldusväärseks üle 80 protsendi elanikkonnast. Kolm neljandikku ja enam küsitletutest peab usaldusväärseks Vabariigi Presidenti, avalik-õiguslikku ringhäälingut (Eesti Televisiooni ja Eesti Raadiot) ja kaitseväge (joonis 2A).

Tänu uue valitsuse moodustamisele on taas tõusnud poliitiliste institutsioonide usaldusväärsus – nii peaministrit, valitsust kui ka riigikogu usaldavad pooled küsitletutest. Kõige ebausaldusväärsemaks peetakse trükiajakirjandust - ajalehti.

Võrreldes varasemate aastate (2003 ja 2004) küsitlustega on kasvanud piirivalve, õiguskantsleri, kiriku ja politsei usaldusväärsus. Kahanenud on presidendi (eelkõige mitte-eestlaste suhtumises toimunud muudatuste tõttu) ning riigikogu ja valitsuse usaldusväärsus (joonis 2B).

Suure osa institutsioonide osas – riigikogu, valitsus, Eesti Pank, politsei - on eestlaste ja mitte-eestlaste suhtumine sarnane. Seevastu presidenti, kaitseväge ja kaitseliitu usaldavad mitte-eestlased eestlastest vähem. Õiguskantsleri ja riigikontrolli tegevusele ei oska väga paljud mitte-eestlased oma hinnangut anda. Kodanikuühenduste suhtes jäävad nii eestlastest kui ka mitte-eestlastest enam kui 40 protsenti vastuse võlgu (joonis 3).

Kaitseväge ja Kaitseliidu usaldusväärsus on viimase kolme aasta jooksul olnud suhteliselt stabiilne, küll on aga selge tõusutrend jälgitav läbi viie aasta (joonis 4).

Kui vaadata eestlaste arvamusi, peab Kaitseväge usaldusväärseks 84% küsitletutest, mis on sama kõrge näitaja kui piirivalvel (85%), presidendil (85%) ja Eesti Televisioonil (83%) ning pisut kõrgem kui Eesti Pangal (81%). Paraku on usaldus kaitseväge vastu märgatavalt madalam mitte-eestlastest vastajate puhul (58%), samal ajal kui näiteks piirivalve või Eesti Panga usaldusväärsus vastaja emakeelest oluliselt ei sõltu.

Analoogiline olukord valitseb ka suhtumises Kaitseliitu.

Siiski on nii kaitseväge kui ka kaitseliidu usaldusväärsus mitte-eestlaste seas võrreldes eelmise küsitlusega mõnevõrra tõusnud.

2 Julgeolek maailmas ja tõenäosus, et Eestit tulevikus rünnatakse

Olukorda maailmas peetakse alates 2001 aasta sügisest valdavalt ebastabiilseks - sõjaliste konfliktide ohu suurenemist maailmas peavad lähiaastatel tõenäoliseks ligi pooled vastanutest, juunikuises küsitluses oli selliseid vastajaid 47% (joonis 5). Nende vastajate osakaal, kelle arvates maailm muutub eeloleval aastakümnel turvalisemaks, on vaid 15%.

Mitte-eestlased hindavad konfliktiohu kasvu tõenäosust maailmas mõnevõrra madalamaks kui eestlased (kui eestlastest peab sõjaliste konfliktide suurenemist tõenäoliseks 49%, siis mitte-eestlastest arvab nii 44%). Mitte-eestlased prognoosivad eestlastest sagedamini olukorra muutumatuks jäämist (36% eestlaste 29% vastu).

Kõrgharidusega vastajatest arvavad enam kui pooled (56%), et lähiaastad kujunevad maailmas senisest veelgi pingelisemaks.

Seevastu seda, et mõni välisriik võiks võtta Eesti suhtes ette sõjalise agressiooni, peetakse enamiku vastajate poolt ebatõenäoliseks – seda peab väga või küllaltki tõenäoliseks vaid 16% küsitletutest (joonis 6). Eestlastest peab kallaletungi Eestile väga või küllaltki tõenäoliseks 19% vastanutest, mitte-eestlastest jagab taolist arvamust 9%.

3 Eesti julgeolekut tagavad tegurid

Kaheks kõige olulisemaks Eesti julgeoleku tagatiseks peetakse kuulumist NATO-sse (66%) ning kuulumist Euroopa Liitu (50%) (joonis 7).

Koostööd ja heanaaberlikke suhteid Venemaaga, mida varasematel aastatel hinnati võrdselt oluliseks NATOsse kuulumisega, liigitab kolme olulisema julgeolekugarantii hulka 44% küsitletutest. Mitte-eestlaste jaoks on see endiselt kõige olulisem tegur (60%).

Eestlastest peab valdav enamus (80%) olulisimaks kuulumist NATOsse. Euroopa Liitu tähtsustavad eestlased julgeolekugarantiina samal määral nagu mitteestlasedki (vastavalt 50% ja 49%).

Olulisuselt järgmisteks julgeolekuteguriteks peetakse Balti riikide kaitsealast koostööd (30%), tihedate majandus-sidemete loomist erinevate maailma riikidega (26%) ja tugevaid kaitsejõude (21%).

Mitte-eestlased peavad eestlastest olulisemaks laialdasi majandussidemeid maailma riikidega (30% eestlaste 25% vastu), kõrget elatustaset (20% ja 5%) ning neutraliteedipoliitikat (28% ja 11%). Eestlased aga peavad mitte-eestlastest olulisemaks Balti riikide kaitsealast koostööd (32%) ning oma tugevate kaitsejõudude olemasolu (23%).

Siiski tuleb tõdeda, et oma riigi kaitsealase valmiduse, Balti kaitsekoostöö ja tugeva piirivalve tähtsustamine on aasta aastalt vähenenud (joonis 7).

4 Eesti turvalisuse muutumine pärast NATO-ga liitumist

48% vastanuist leiab, et Eesti turvalisus on pärast NATO-ga liitumist oluliselt või pigem kasvanud. 41% arvates pole julgeolekus muutusi toimunud ja 3% meelest on see NATO-ga liitumise järel koguni kahanenud (joonis 8).

Selle hinnangu andmine on seotud üldise suhtumisega NATO-sse. Nii peab turvalisust kasvanuks 59% liitumise pooldajatest ja vaid 10% selle vastastest. Viimastest leiab kaks kolmandikku, et midagi pole muutunud ja 13% peab julgeolekut isegi pigem kahanenuks.

Võrreldes kolme varasema küsitlusega on märgata nende vastajate osakaalu väikene kasv, kes peavad Eesti julgeolekut pärast NATO-ga liitumist kasvanuks (joonis 8A).

5 Suhtumine NATO-sse

NATO-sse kuulumist pooldab kindlasti või pigem pooldab 78% elanikkonnast, selle vastaseid on 14%. Seega on elanikkonna suhtumine NATOsse muutumas iga küsitlusega järjest positiivsemaks.

Eestlastest toetab NATO-sse kuulumist 89%, mitte-eestlastest aga on toetajate osakaal kasvanud 51 protsendini (märtsis oli toetus 42%) ([joonis 9](#)).

Eestlaste toetus NATOsse kuulumisele on sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes küllaltki ühesugune, tõustes keskmisest veidi kõrgemaks meeste, alla 30-aastaste ja kõrgemini haritud vastajate puhul.

Mitte-eestlaste seas on NATO-sse kuulumise kõige suuremateks toetajateks 15-19 aastased (91% !) ja 20-29 aastased (53%). Tulenevalt vanuselisest profiilist toetavad mitte-eestlaste hulgas NATO-sse kuulumist rohkem keskharidust mitteomavad vastajad.

Eesti Vabariigi kodanikest toetab NATO liikmeks olekut 83 protsenti ([joonis 10](#))

NATO toetuse trend on eestlaste seas olnud püsivalt tõusev, mitte-eestlastel aga vahelduvate tõusude ja mõõnadega. Nii kõrgel nagu praegu oli mitte-eestlaste toetus NATO-le kaks aastat tagasi, 2003. aasta juunis. ([joonis 9A](#)).

6 Informeeritus NATO-st

6% küsitletutest hindavad oma informeeritust selle kohta, mida tähendab Eesti jaoks NATO liikmeks olek, väga heaks ning 41% pigem heaks (joonis 11). Pärast informeerituse järsku tõusu 2003. aasta alguses on see püsinud enam-vähem samal tasemel (joonis 11A).

Eestlased hindavad oma informeeritust paremaks (52%) kui mitte-eestlased (38%). Mõlemas keelerühmas peavad ennast paremini informeerituks mehed ja kõrgema haridusega vastajad.

On tähelepanuväärne, et alla 20 aastaste vastanute seas peavad mitte-eestlastest noored end eestlastest paremini informeerituks.

Informeerituse tase mõjutab eriti mitte-eestlastest vastajate puhul seda, kuidas NATO-sse kuulumist hinnatakse. Mida paremini on vastaja informeeritud, seda enam avaldab ta toetust NATO-le.

Tabel 6.1. Suhtumine NATO-ga liitumisse sõltuvalt hinnangust oma informeeritusele, %

	MITTE-EESTLASED	
	Hästi Informeeritud	Halvasti informeeritud
NATO poolt	64%	43%
NATO vastu	29%	34%

7 Infoallikad Eesti riigikaitse ja NATO kohta

Infokanalite osas, mille kaudu vastajad on saanud riigikaitse ja NATO kohta teavet, olulisi muutusi võrreldes varasemate uuringutega toimunud ei ole.

Eestlaste jaoks domineerib selgelt kolm peamist infoallikat (joonis 12): eestikeelne trükiajakirjandus ning eestikeelsed telesaated (mõlemad 86%), kolmandana ka raadiosaated (70%). Võrreldes varasemate uuringutega on raadiosaadete tähtsus järjest langemas. Neljandal kohal on internet (23%), mis näiteks kõige nooremaste vanusegruppi kuuluvate eestlaste seas on sama oluline kui raadiosaatedki (vastavalt 53% ja 60%). Interneti osatähtsus vanuse kasvades langeb: 20 – 29 aastastest eestlastest peab seda kolme olulisima kanali hulka kuuluvaks 46%, 30 – 39 aastastest 29%, vanematest vähem. Kõik ülejäänud infokanalid on eestlaste jaoks riigikaitse teemalise info saamisel marginaalse tähtsusega.

Ka mitte-eestlaste jaoks on esiplaanil kodumaised, ehkki venekeelsed infoallikad: Eesti radiojaamade venekeelsed saated (55%), Eestis ilmuvad venekeelsed ajalehed, ajakirjad (57%) ja Eesti telejaamade venekeelsed saated (56%) on võrdselt tähtsad. Ent lisaks nendele infoallikatele on küllaltki olulised ka Venemaa telekanalite saated ja internet (mõlemad 25%).

12 protsenti eestivenelastest järgib ka eestikeelseid telesaateid, 9 protsenti loeb eestikeelseid ajalehti ja kuulab eestikeelseid raadiosaateid.

8 protsenti muulastest kuulab Venemaa raadiosaateid ja 3 protsenti loeb Venemaal ilmuvaid ajalehti ja ajakirju.

Internet on mitte-eestlaste ja eestlaste jaoks võrdselt oluline infokanal. Kõige nooremas muulaster vanusegrupis on see aga kõige olulisemaks kanaliks (48%), mille kaudu riigikaitse kohta infot saadakse.

Tabel 7.1. Muulaste suhtumine NATO-ga liitumisse sõltuvalt vastanute kontaktist erinevate infoallikatega, %

	KOKKU	Ajakirjandus			Raadiosaated			Telesaated		
		Eesti eestikeelne	Eesti venekeelne	Venemaa	Eesti eestikeelsed	Eesti venekeelsed	Venemaa	Eesti eestikeelsed	Eesti venekeelsed	Venemaa
NATO poolt	51	58	55	66	63	50	47	63	52	46
NATO vastu	31	22	27	12	24	30	38	24	28	38
<i>ei oska öelda</i>	<i>18</i>	<i>20</i>	<i>18</i>	<i>22</i>	<i>12</i>	<i>20</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>20</i>	<i>16</i>

Tabelist 7.1 nähtub, et need mitte-eestlased, kes jälgivad eestikeelseid infoallikaid, olles seega enam integreerunud Eesti ühiskonda, hindavad Eesti kuulumist NATOsse kõige positiivsemalt. Seevastu Venemaa elektrooniliste infokanalite jälgimine tugevdab NATO vastased hoiakud (Venemaa ajalehtede lugejaid oli liialt vähe, et lugeda tulemust statistiliselt usaldusväärseks).

8 Eesti elanikkonna kaitsetahe

Elanikkonna kaitsetahet uuritakse kahe erineva küsimuse abil.

Üks neist mõõdab, mil määral tunnistavad vastajad vajadust Eestit sõjaohu korral kaitsta: *"Kui Eestit peaks ründama mõni riik, kas me peaksime igal juhul osutama relvastatud vastupanu – ka siis, kui lõpptulemus ei ole meile selge?"*

Teine küsimus mõõdab vastaja isiklikku valmisolekut kaitsetegevuses kaasa lüüa: *„Kui Eestile tungitaks kallale, kas oleksite valmis oma võimete ja oskuste kohaselt osalema kaitsetegevuses?“*

Sõjalise vastupanu osutamist võimalikule kallalekippujale peab vajalikuks 67% küsitletutest, seda ei pea kindlasti või tõenäoliselt vajalikuks 24% ([joonis 13](#)).

Läbi aastate on Eestile kallaletungi korral relvastatud vastupanu vajalikuks pidajate osakaal varieerunud piirides 56-st kuni 71 protsendini, keskmine tase ongi umbes kahe kolmandiku juures. Ka vastupanu osutamist mittevajalikuks pidavate vastajaid on küllaltki stabiilselt neljandik. ([joonis 13A](#)).

Kui Eestile tungitaks kallale, oleks valmis kaitsetegevuses kindlasti või tõenäoliselt kaasa lööma 68% küsitletutest ([joonis 14](#)), eestlaste puhul on vastav näitaja 71% ja mitte-eestlaste puhul 61%. Neid, kes kindlasti või tõenäoliselt kaitsetegevuses ei osaleks, on nii eestlaste kui ka eestivenelaste seas neljandik.

Kaitsetegevuses on keskmisest rohkem valmis osalema mehed, eestlaste seas kõrgema haridusega linnaelanikud.

Madalam on valmisolek üle 60-aastaste seas, mitte-eestlaste puhul ka 20-29 aastaste hulgas.

Kuna reaalse rünnaku korral on tõenäoliselt kõige olulisem meeste valmisolek vaenlasele vastu hakata, siis toome [joonisel 15](#) ära ka eraldi näitajad nende valmisoleku kohta.

Eesti meestest on valmis kaitsetegevuses kaasa lööma 82%, kusjuures valmisolek on keskmisest kõrgem 30 – 59 aastaste seas

Mitte-eestlaste valmisoleku tasemeks on 62% Kaitsetahe on suurim alla 20-aastaste hulgas.

9 Soov Eestist sõjaohu korral lahkuda

Sarnaselt kaitsetahtele on ka sõjaohu korral Eestist lahkuda soovijate osakaal olnud suhteliselt stabiilne.

Eestile kallaletungi korral üritaks Eestist kindlasti või tõenäoliselt lahkuda 19% küsitletest, kindlasti ei lahkuks 42%, tõenäoliselt ei teeks seda 31% (joonis 16).

Eestlaste seas oleks lahkujaid 15%, mitte-eestlaste seas 24%.

Suurema tõenäosusega lahkuksid Eestist naised ja nooremad, kuni 39 aastased linnaelanikud.

Kõrgeim on lahkuda soovijate osakaal kõige nooremas vanusegrupis: 15-19 aastastest eestlastest lahkuks kindlasti või tõenäoliselt 26, 20-29 aastastest 30%.

Mitte-eestlaste seas on kõige rohkem lahkuda soovijaid 30-39 aastaste seas (39%), alla 30 aastastest lahkuks Eestist 30%.

10 Suhtumine kaitsekulutustesse

Avalikkuse seisukohad kaitsekulutuste küsimuses on püsinud suhteliselt muutumatutena (joonis 17).

Praeguseks saavutatud kaitsekulutuste taseme säilitamise pooldajate osakaal on viimastel aastatel kõikunud 44 – 53 protsendi vahel, kaitsekulutuste tõstmist peaks õigustatuks kolmandik. Kaitsekulutuste vähendamist on soovinud 12 - 14 protsenti elanikkonnast .

Nii eestlaste kui muulaste seas on ülekaalus inimesed, kes peavad kaitsekulutuste säilitamist praegusel tasemel parimaks võimalikuks variandiks(46 %).

Eestlastest peab kaitsekulutuste vähendamist vajalikuks vaid 8%, kulude suurendamist peaks vastuvõetavaks 37%. Mitte-eestlaste seas on kulude vähendamise soovijaid 16%, suurendamise pooldajaid 26%.

Sügisel toimivas põhjalikumas uuringus tasuks välja selgitada, mida mõistab avalikkus kaitsekulutuste „praeguse taseme” all. Juba paari aasta eest oli enamik vastanutest veendunud, et kaitsekulutused moodustavad kaks protsenti SKP-st nii nagu NATO-ga liitumise tingimused ette nägid. Praegune olukord on aga sootuks teistsugune, mida avaliku arvamuse jaoks ilmselt pole suudetud veel teadvustada.

11 Seisukohad riigikaitse korraldamise osas

11.1 Kaks teed kaitsevõime arendamisel

Kui küsida, kas Eestile oleks praeguse kaitsekulutuste taseme juures vaja rohkem väikesearvulist, hästi varustatud ja kaasaegse väljaõppega väekontingenti või rohkearvulist rahvaväge, siis kaldus elanikkonna eelistus varasematest küsitlustes selgelt esimese võimaluse kasuks (joonis 19).

Sellist küsimus püstitust võib pidada mõnes mõttes kallutatuks, mistõttu me seekordses uuringus sõnastasime alternatiivid ümber.

Küsitati, kumba varianti Eesti kaitsevõime arendamisel peetakse olulisemaks – kas tuleks arendada väikesi, hästi varustatud ja kaasaegse väljaõppega väekontingente, mis on valmis osalema NATO sõjalistes missioonides või tuleks arendada rohkearvulist rahvaväge, mille ülesandeks on Eesti territooriumi kaitse?

Ehkki selline sõnastus muutis mõnevõrra vastuste proportsioone, jäi selge ülekaal siiski väikeste, NATO missioonideks kõlbulike üksuste toetajate poolele – seda varianti toetas 58%, Eesti territoriaalkaitsele keskenduvat arengukava toetas 28%.

11.2 Sõjaväeteenistuse vajalikkusest

Eelneva seisukohaga mõnevõrra vastuolus on avalikkuse valdav soov, et sõjaväeteenistuse läbimine on noormeeste jaoks vajalik. Kindlasti vajalikuks peab seda 55%, pigem vajalikuks 32%. Pigem või täiesti mittevajalikuks tunnistab sõjaväeteenistuse 11% küsitletutest (joonis 22)

Mõnevõrra vähem on sõjaväeteenistuse vajalikkuse tunnistajaid nooremate vastajate hulgas, kuid ka nendest ei ületa sõjaväeteenistust mittevajalikuks pidajate osakaal üht viiendikku.

11.3 Suhtumine kutselisse sõjaväesse

53% vastanute arvates peaks Eestis säilima üldine sõjaväekohustus, 41% arvates aga tuleks minna üle kutselisele sõjaväele, ülejäänud ei oma selles küsimuses kindalt seisukohta. (joonis 18)

Üldise sõjaväekohustuse pooldajaid on enam eestlaste kui mitte-eestlaste seas (vastavalt 62% ja 33%), kutselist sõjaväge pooldavad aga enam muulastest vastajad (vastavalt 61% ja 33%).

Kutselist sõjaväeteenistust kalduvad keskmisest rohkem toetama mehed, alla 30-aastased, linnades elavad vastajad (joonis 18).

Kui eestlaste seas jääb kõikides vanusegruppides peale poolehoid kohustuslikule ajateenistusele, siis mitte-eestlaste hulgas on kõigis vanusegruppides populaarsem kutseline sõjavägi. Kohustuslik ajateenistus kogub keskmisest enam pooldajaid vaid kõige vanemas, 60-74 aastaste vanusegrupis (41%).

11.4 Suhtumine Eesti sõjaväelaste osalemisesse rahvusvahelistes sõjalistes missioonides

Suhtumine Eesti sõjaväelaste osalemisse rahvusvahelistes sõjalistes missioonides on taas jõudnud tasemele, mille see oli veebruaris 2004 - toetavalt suhtub osalemisse 54% vastanutest, 40% on sellele aga pigem või täielikult vastu (joonis 20).

Eestlastest peab osalemist vajalikuks 62%, mitte-eestlastest 38%.

Eestlaste hulgas suhtuvad keskmisest soosivamalt missioonides osalemisse mehed (72%), 20-29 aastased (70%) ja 30-39 aastased (65%), samuti kõrgema haridusega vastajad (75%).

Mitte-eestlastest on missioonides osalemise toetajad enamuses 15-19 aastaste (64%) ja 20-29 aastased vastajad (47%).

11.5 Suhtumine Iraagi sõjalise missiooni pikendamisse

Eesti osalemise osas Iraagis on 56 protsenti küsitletutest seda meelt, et Riigikogu ei tohiks missiooni pikendada ka siis, kui ÜRO vägede Iraagis viibimist jätkuvalt vajalikuks peaks (joonis 21). Missiooni pikendamist toetab 36 protsenti.

Võrreldes kevadise küsitlusega on seega toetus missiooni võimaliku jätkumise osas leebemaks muutunud.

Kui mitte-eestlastest ei toeta missiooni võimalikku pikendamist selge enamus (71 protsenti), siis eestlaste seas ületab pikendamise vastaste osakaal vaid viie protsendi võrra sellesse positiivselt suhtujate arvu (vastavalt 49% ja 44%).

On ootuspärane, et vastajad, kes põhimõtteliselt ei toeta Eesti väeüksuste osalemist välismissioonidel, ei toeta ka Iraagi missiooni võimalikku pikendamist.

Neist vastajatest aga, kes põhimõtteliselt toetavad missioonides osalemist, toetab Iraagi missiooni pikendamist 62% (eestlastest koguni 67%), selle vastu on 32% (eestlastest 27%).

Kas Riigikogu peaks vajadusel pikendama Iraagi missiooni?

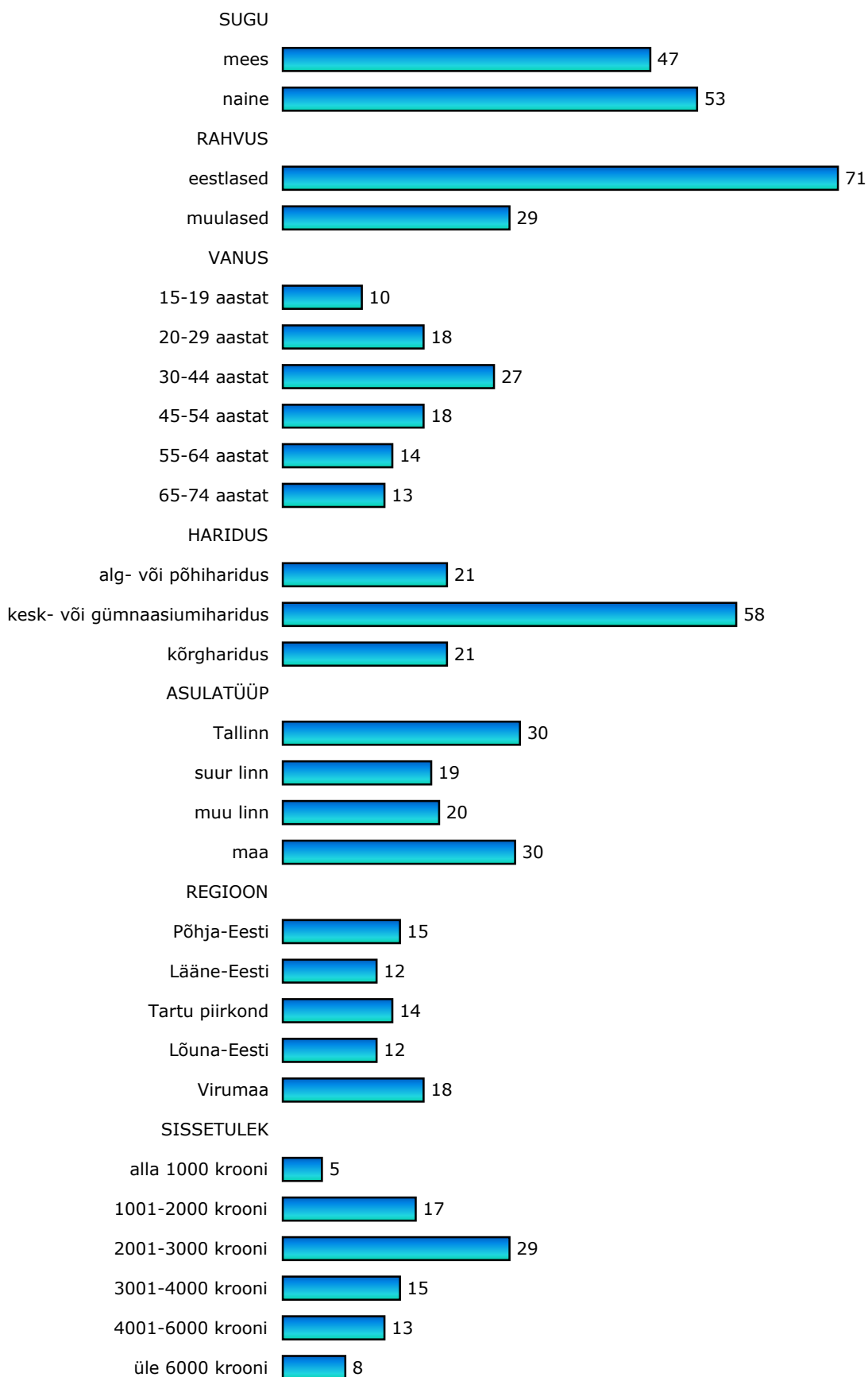
	Pooldavad missioonidel osalemist		
	kõik	eestlased	mitte-eestlased
Jah, kindlasti	18%	20%	8%
Tõenäoliselt jah	44%	47%	32%
Tõenäoliselt mitte	24%	20%	41%
Kindlasti mitte	8%	7%	11%
<i>Ei oska öelda</i>	6%	6%	8%

LISAD

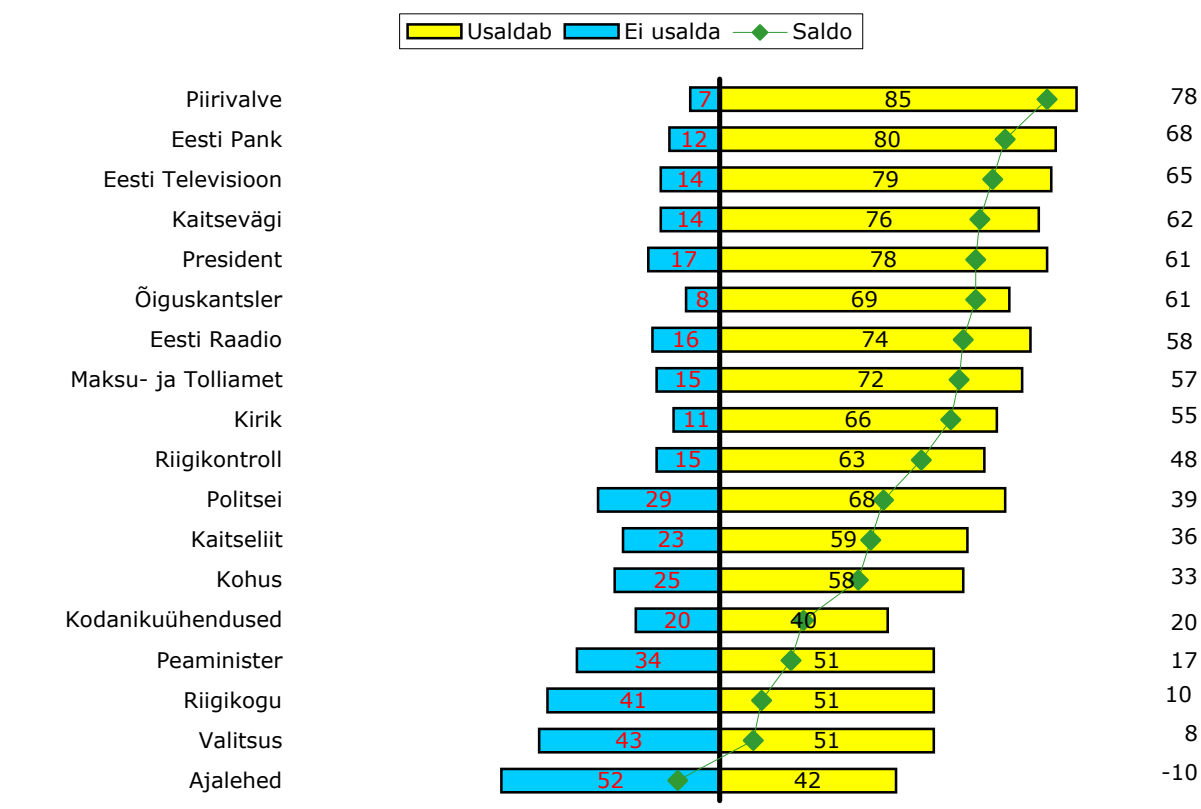
Joonised

Andmetabelid

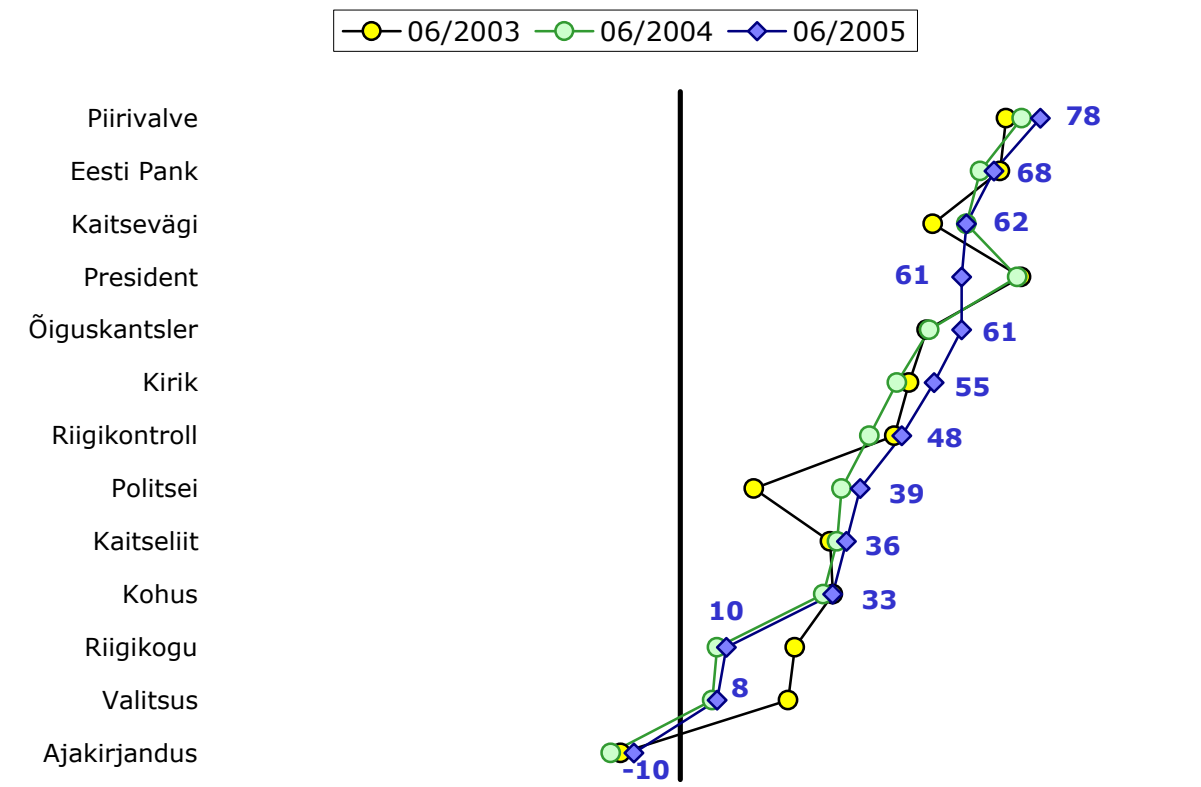
Ankeet

Vastanute struktuur
%, n=959

Institutsioonide usaldamine %, n=959

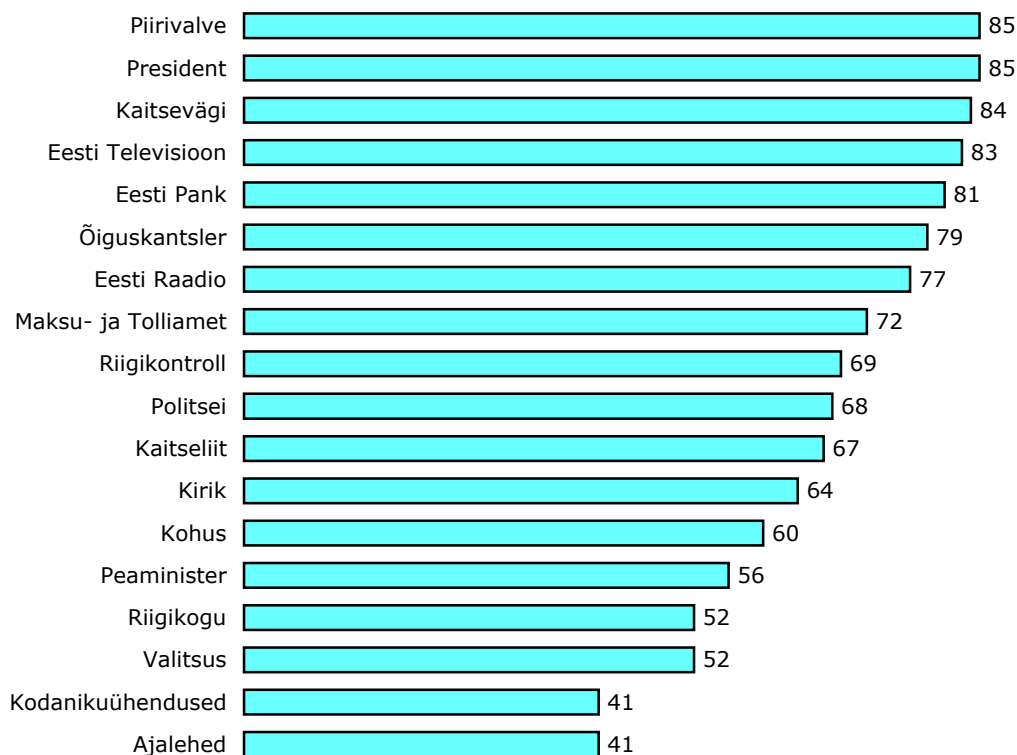

Võrdlus varasemate tulemustega saldo, %

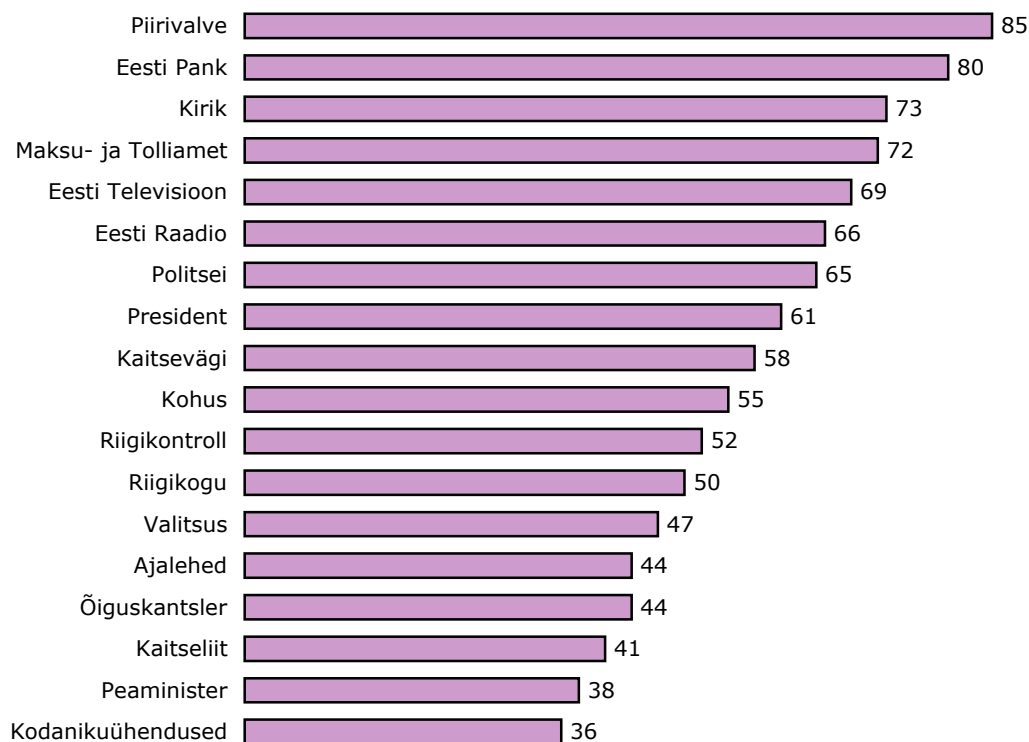

Institutsioonide usaldusväarsus täielikult + pigem usaldan (%)

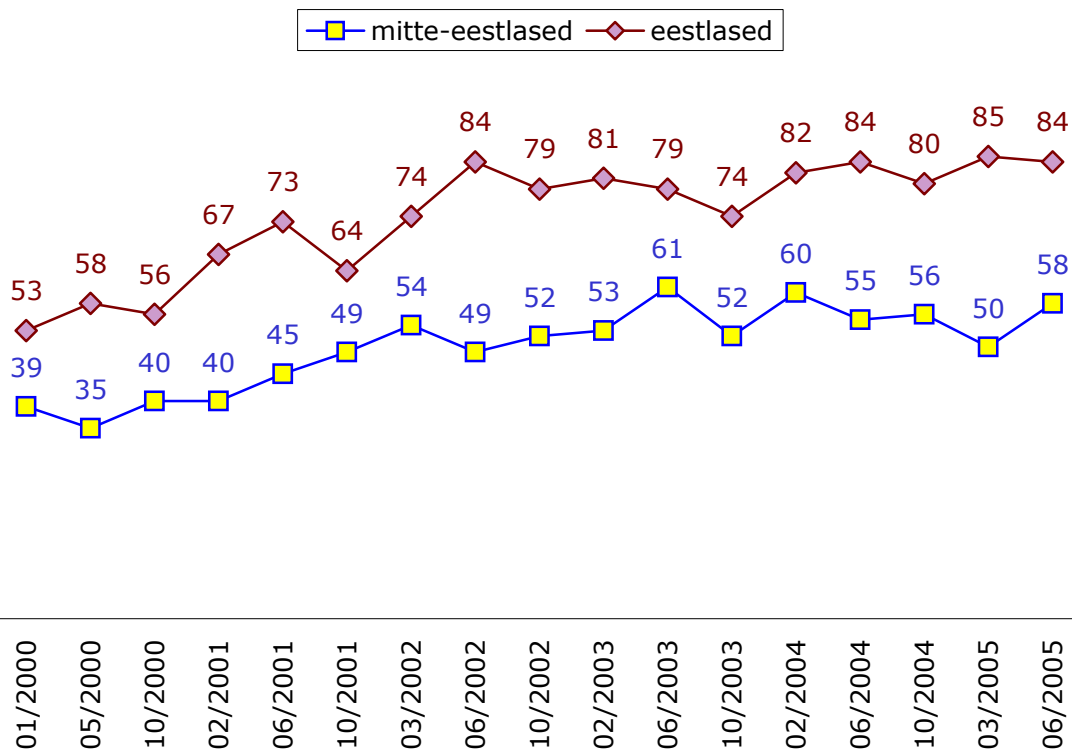
Eestlased, n=678

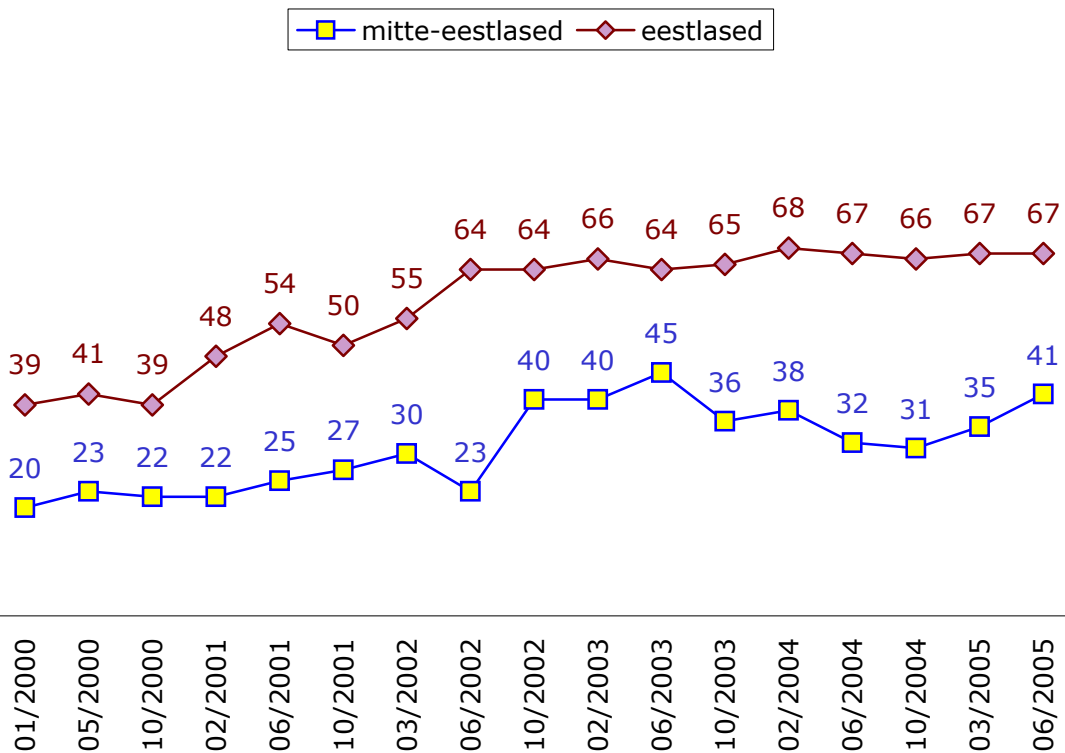
Mitte-eestlased, n=281

**Kaitsevæe usaldusvæarsus ajas
täiesti ja pigem usaldajad, %**

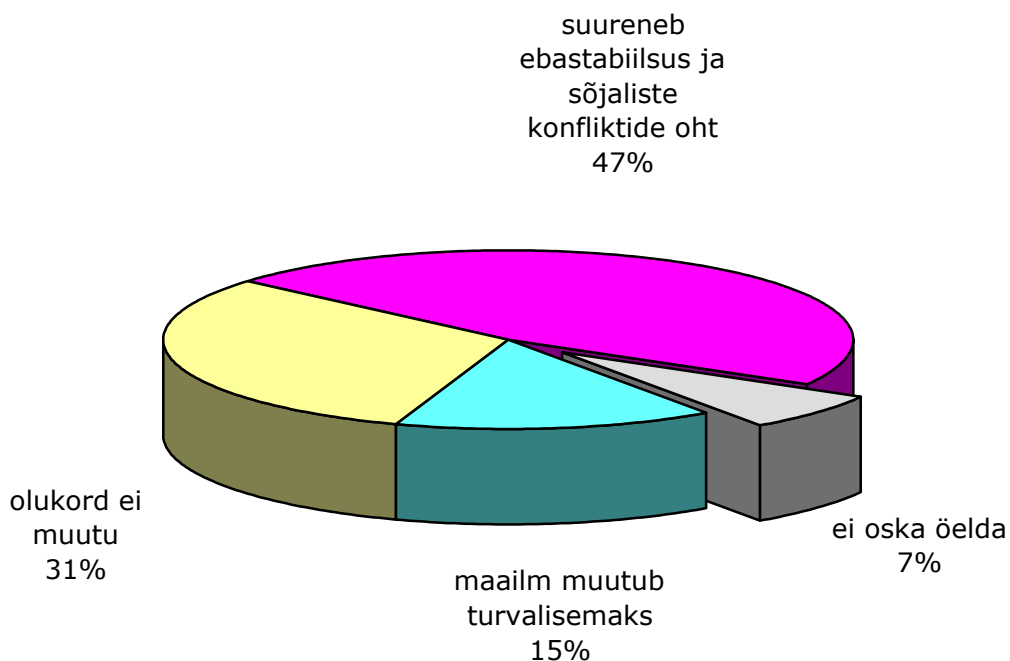

**Kaitseliidu usaldusvæarsus ajas
täiesti ja pigem usaldajad, %**

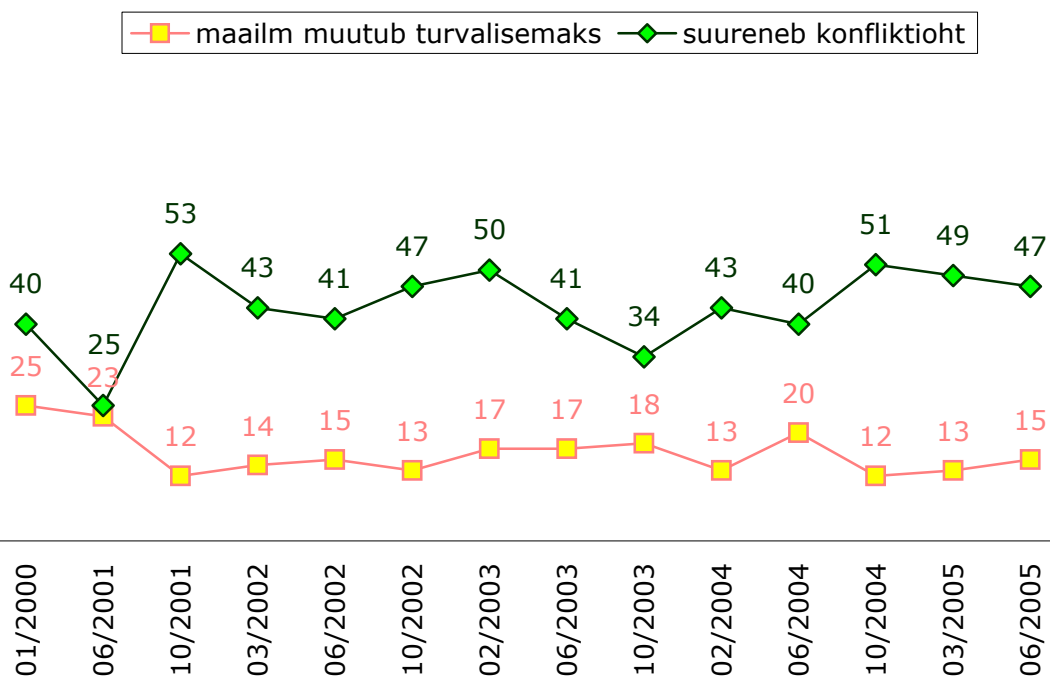
Julgeolek maailmas

%, n=959

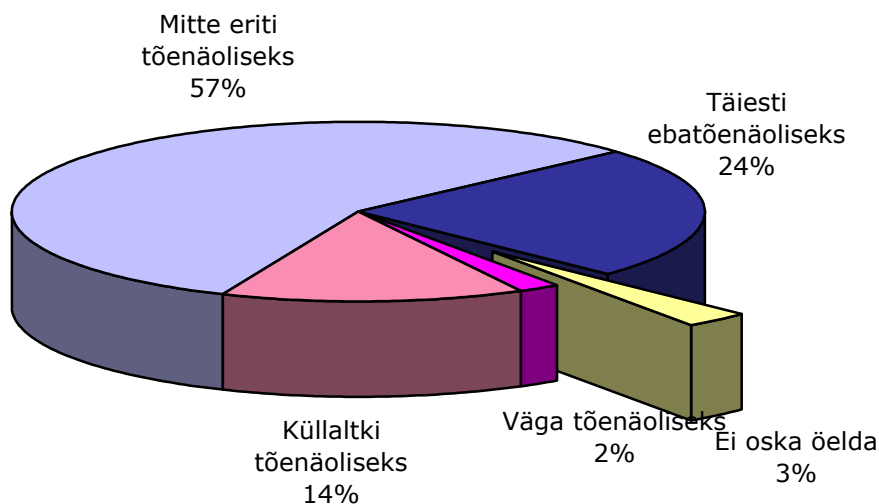

Muutus ajas

%

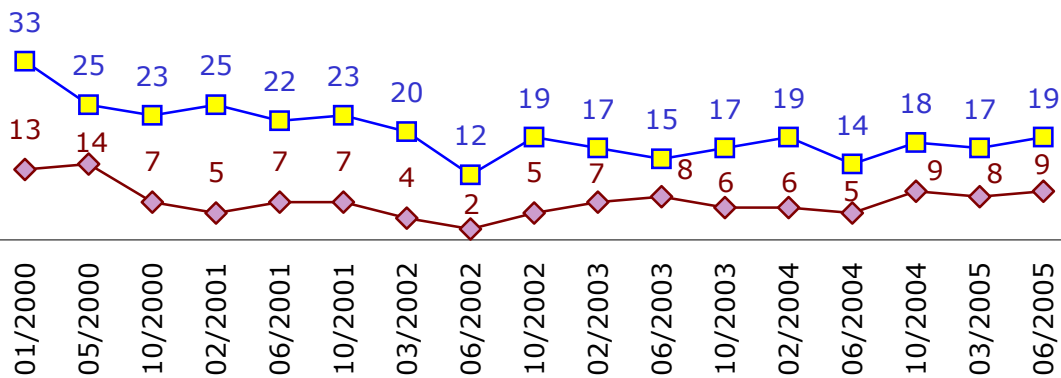

Tõenäosus, et Eestit ründab mõni teine riik
%, n=959

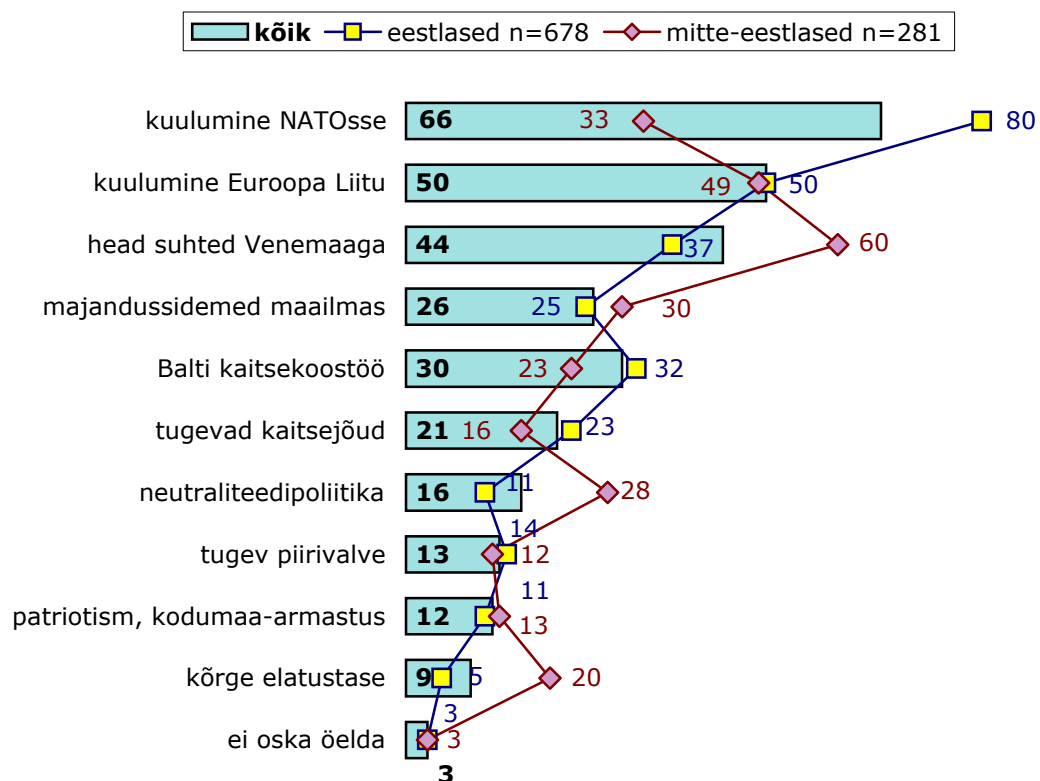
Muutus ajas väga ja küllaltki tõenäoline, %

■ eestlased ◆ mitte-eestlased

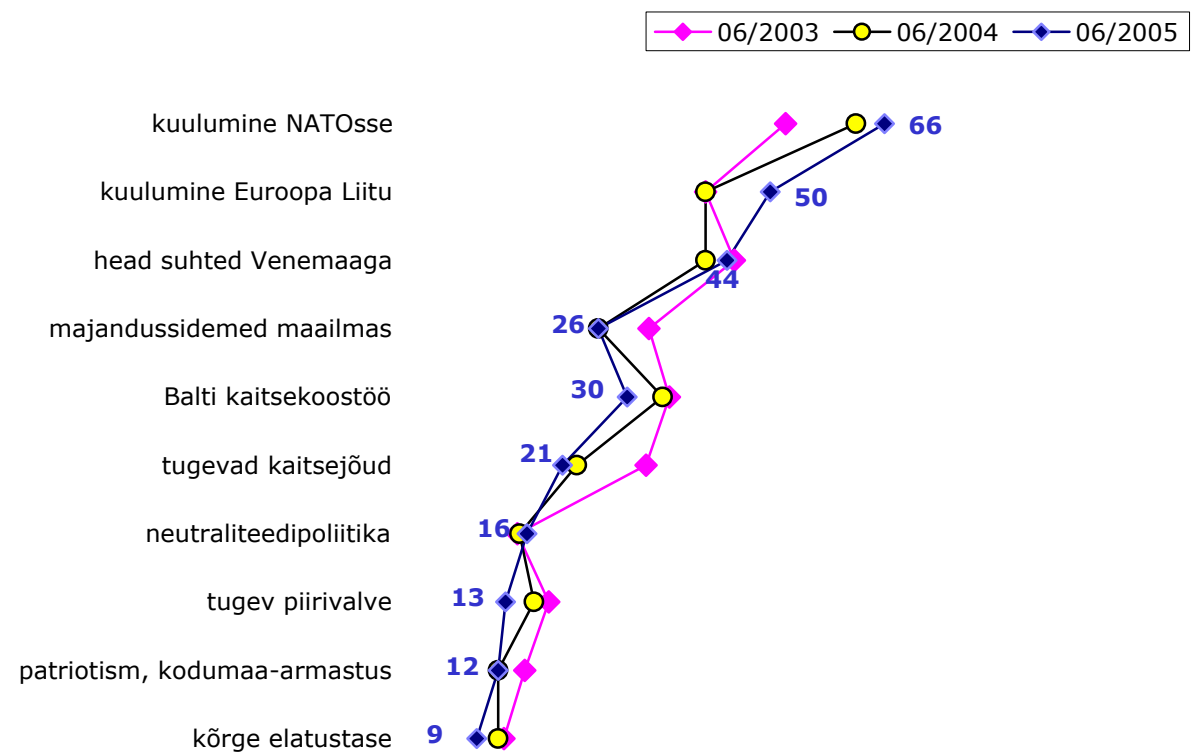
Eesti julgeoleku garantiid

%, n=959

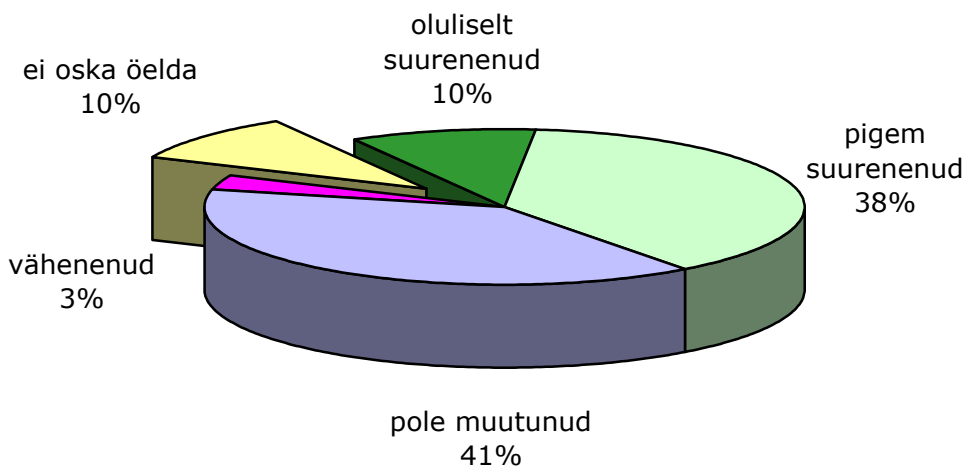
Võrdlus varasemate tulemustega

%

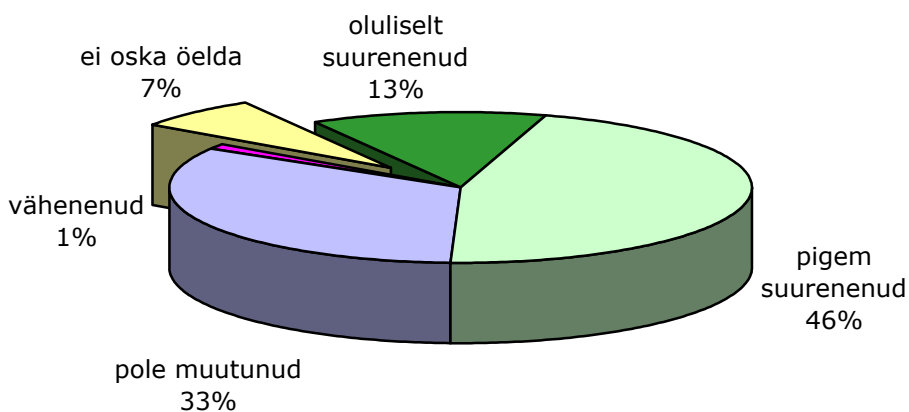

Kuidas on muutunud Eesti julgeolek pärast NATO-ga liitumist?

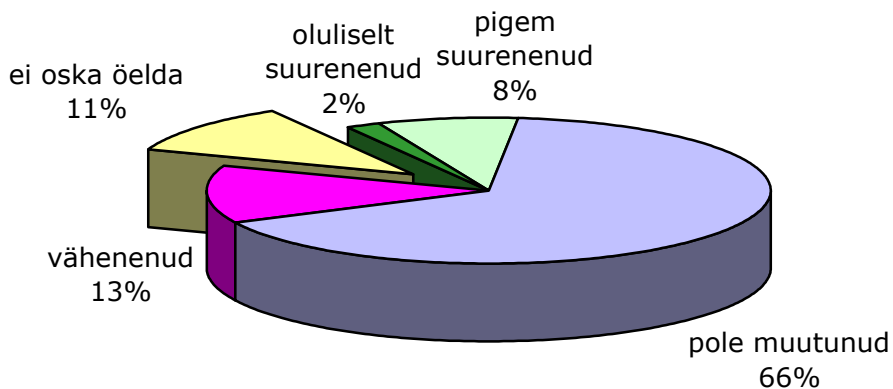
KÕIK, n=959

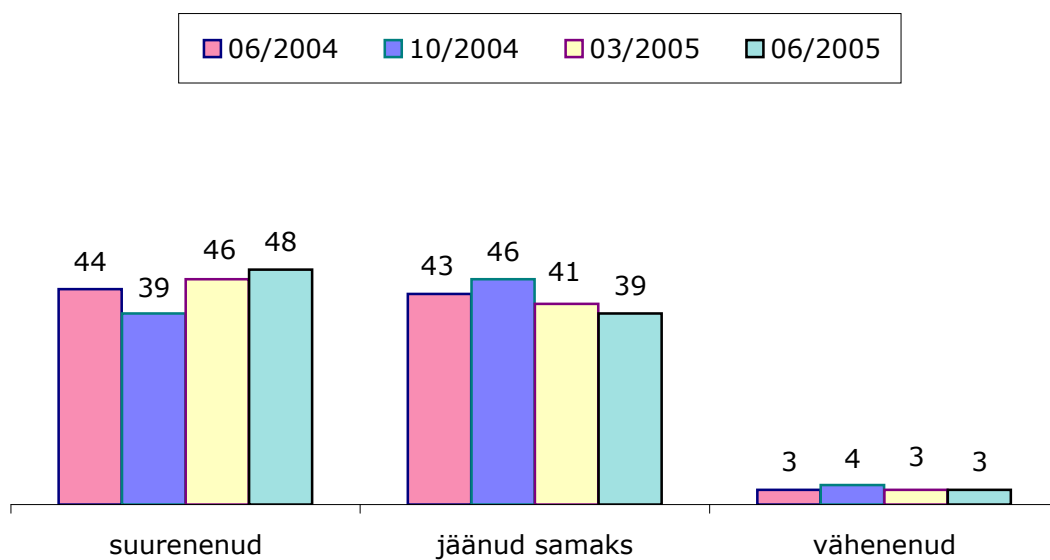
NATOga liitumise toetajad, n=743

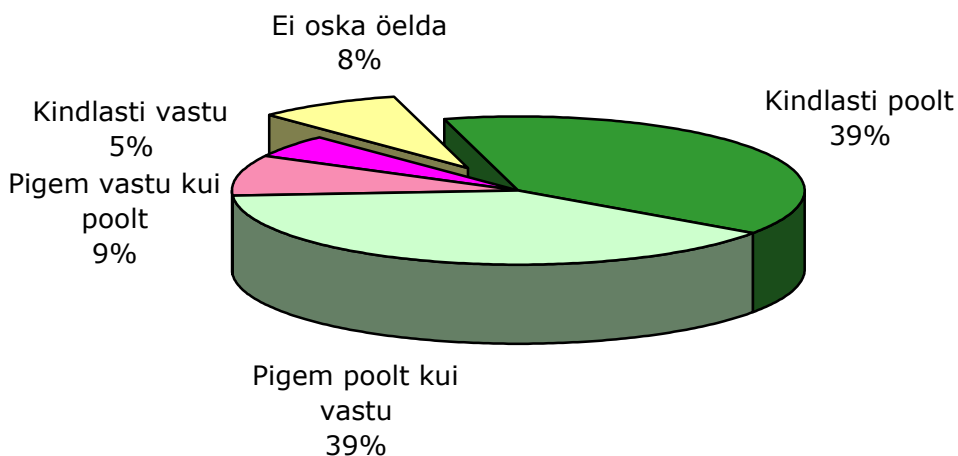
NATOga liitumise vastased, n=129

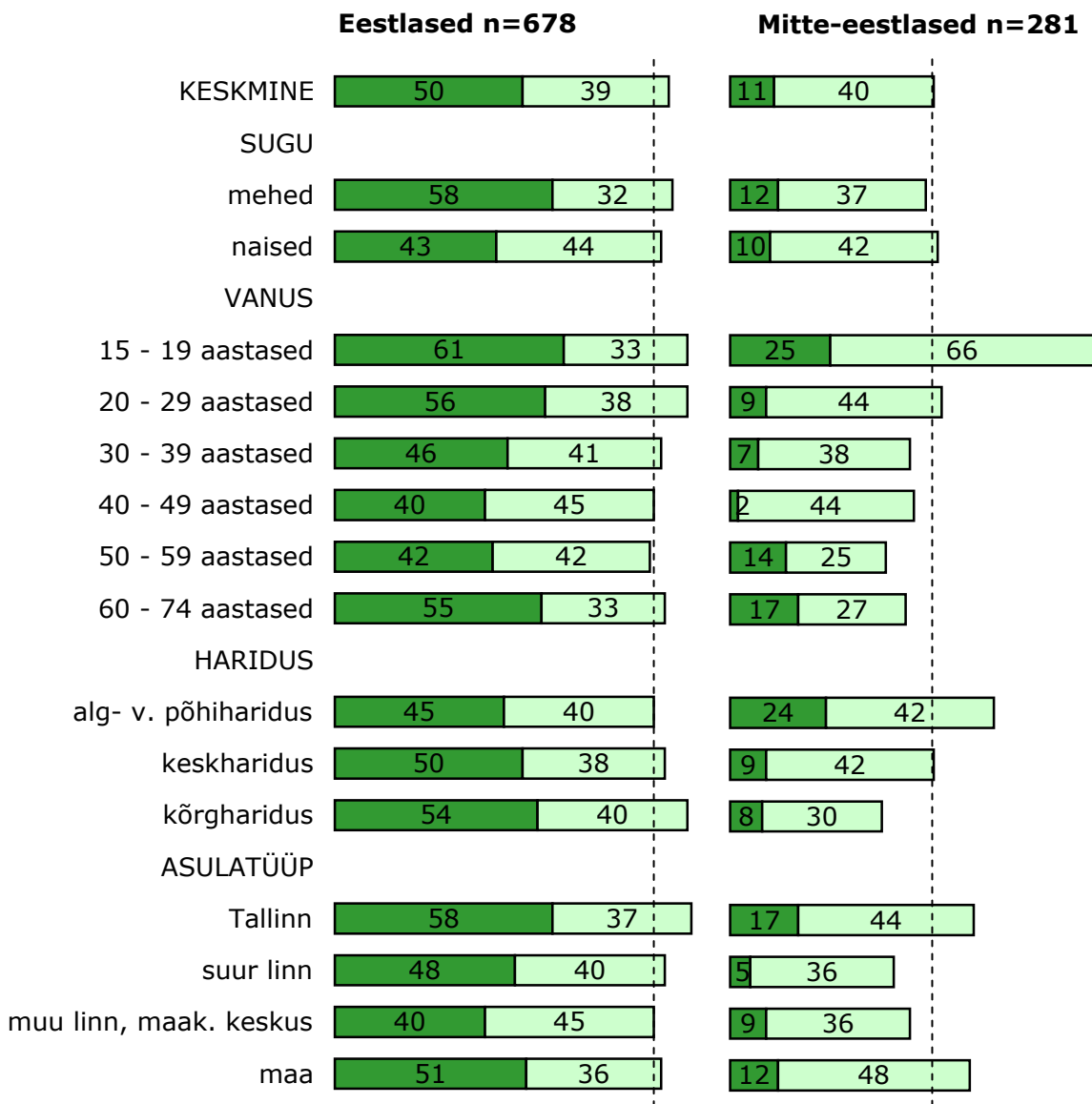
**Kuidas on muutunud Eesti julgeolek pärast NATO-ga liitumist?
muutused ajas**

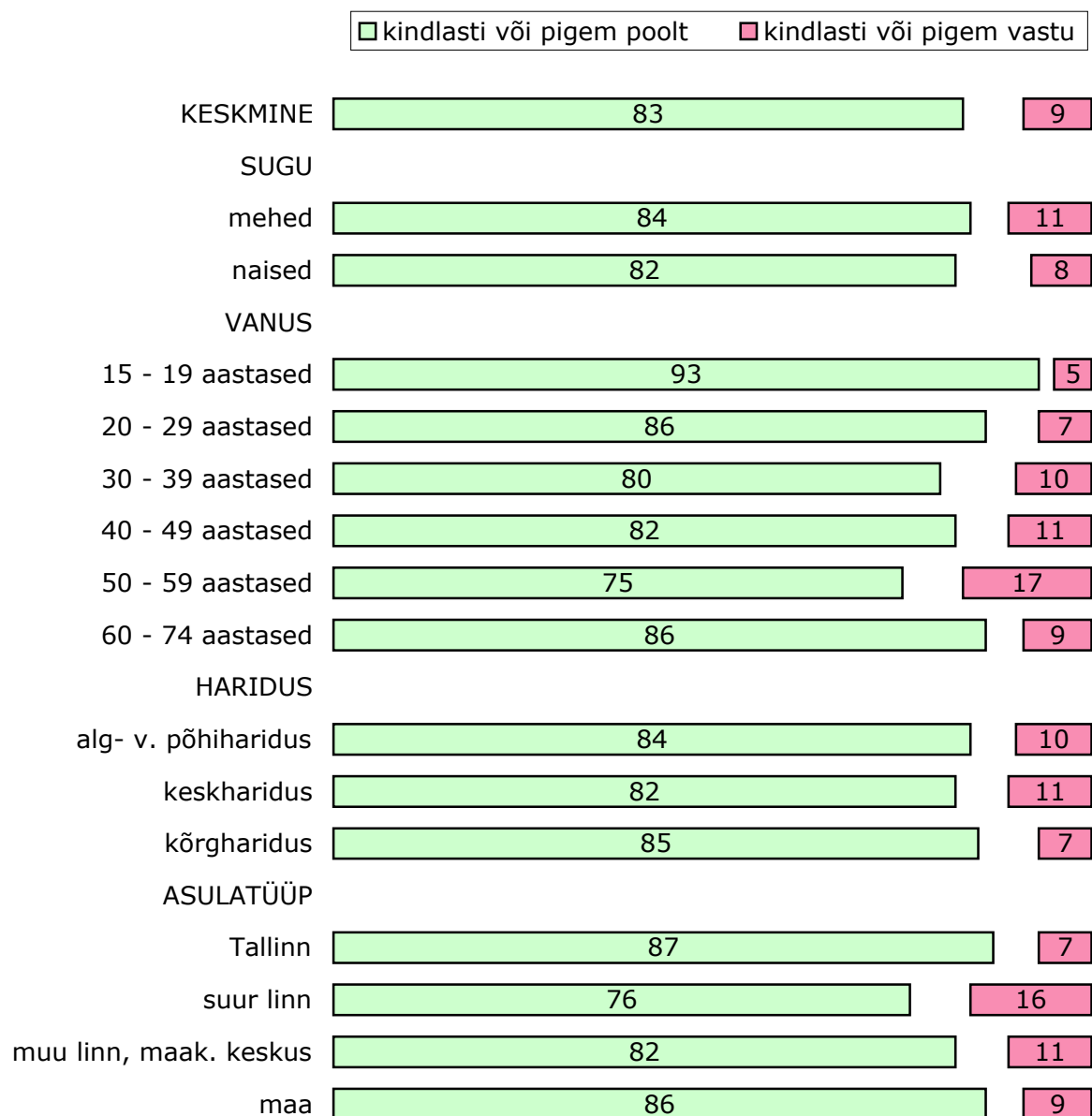
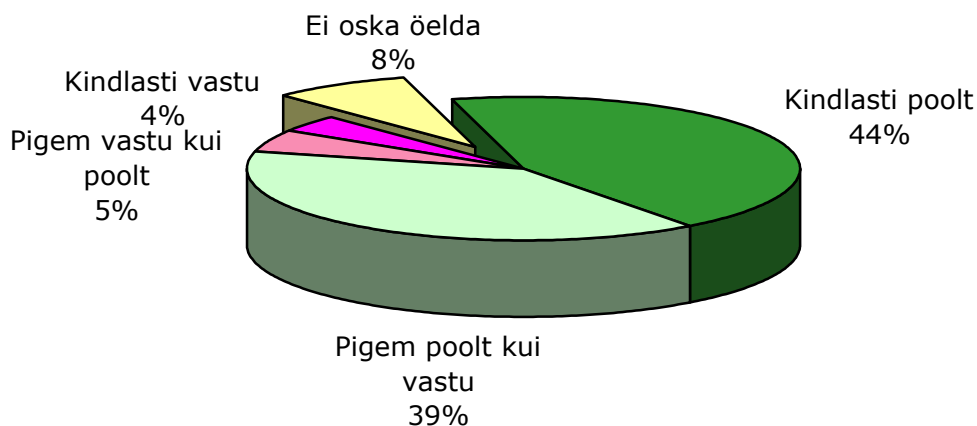
Suhtumine NATOsse kuulumisse
%, n=959

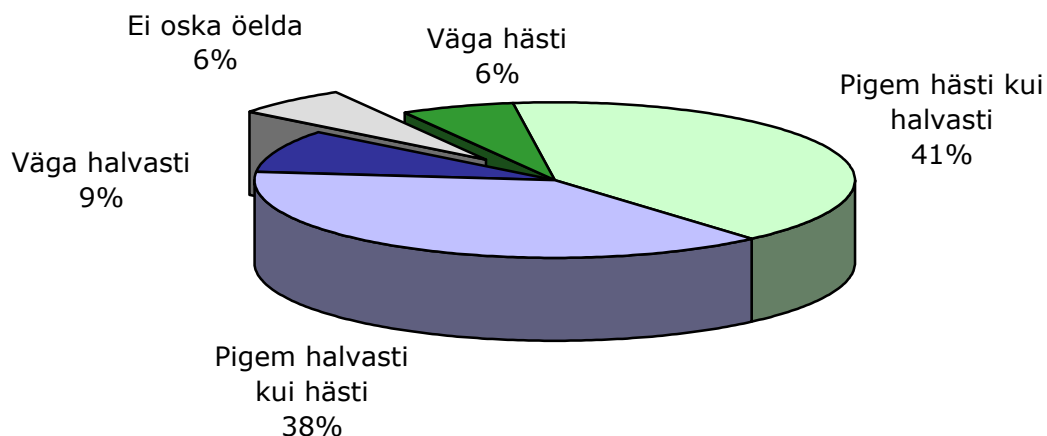
■ kindlasti poolt □ pigem poolt

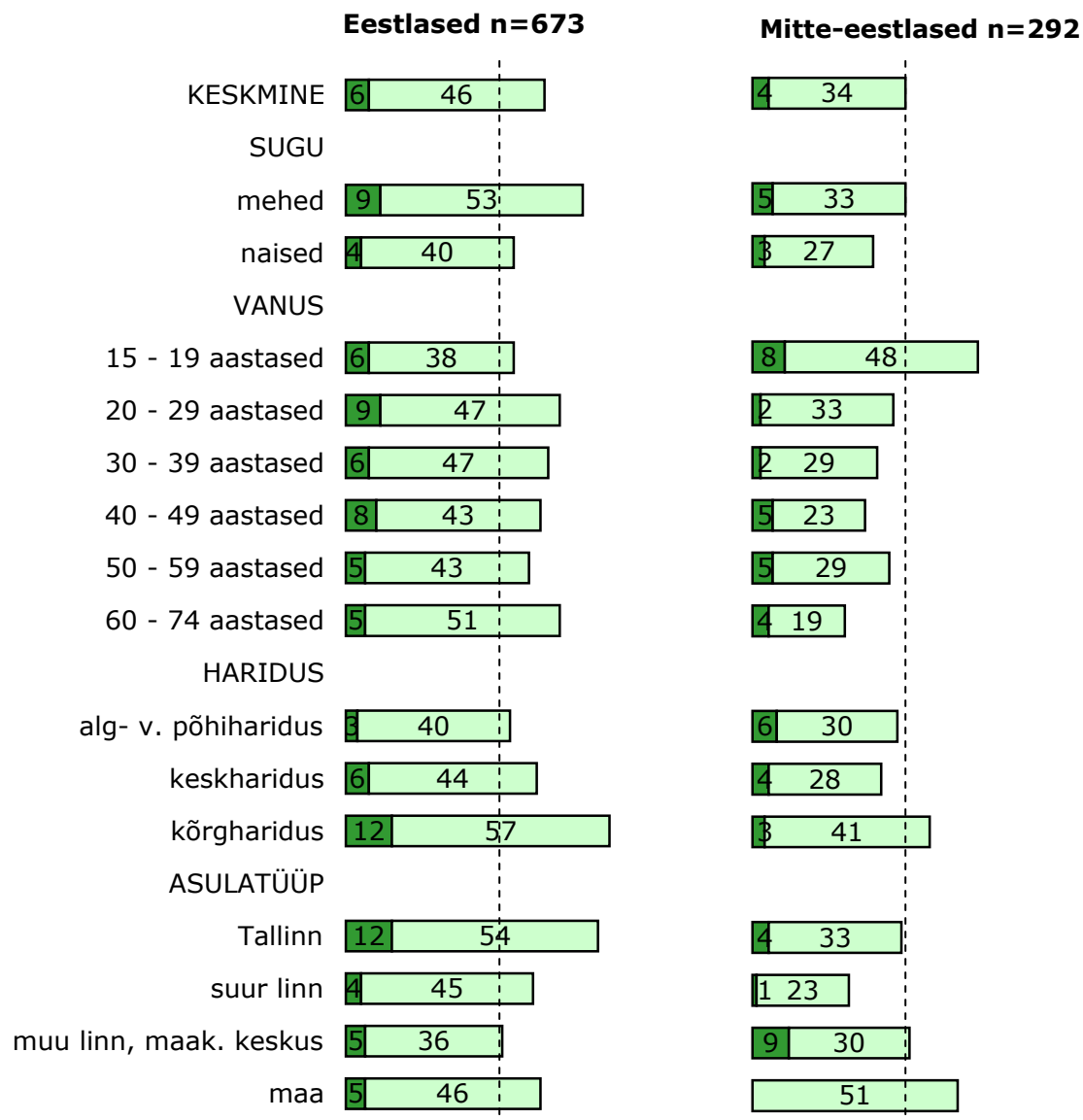
Eesti kodanike suhtumine NATOsse kuulumisse
n=805, %

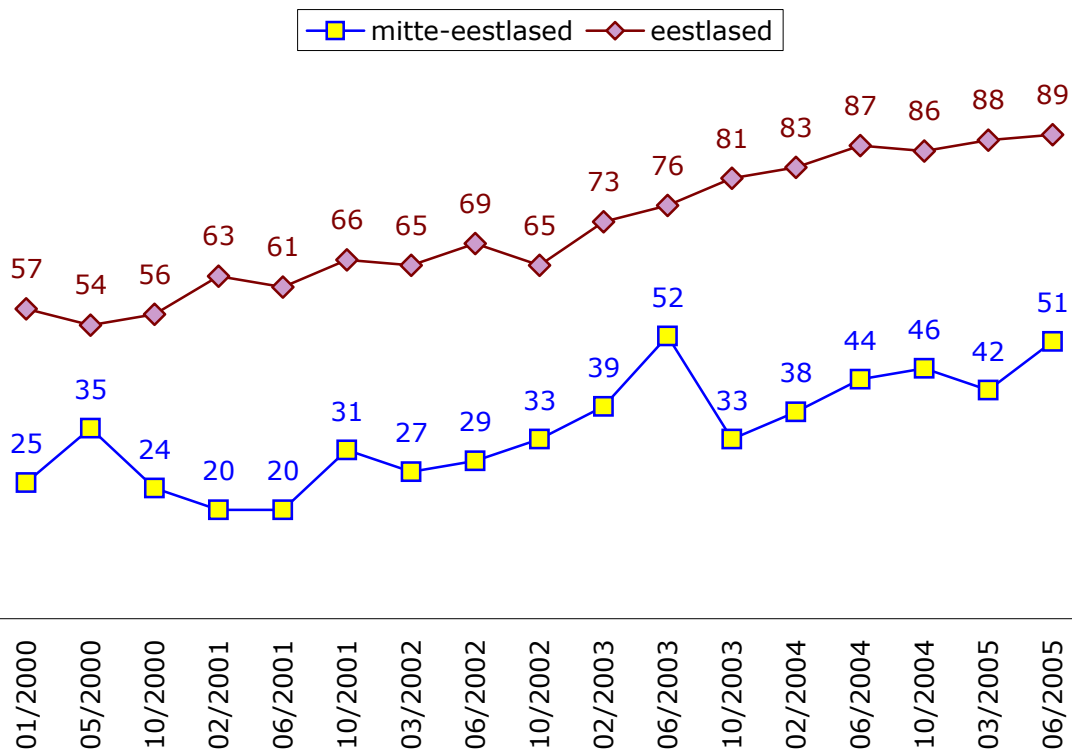
Informeeritus, mida Eesti jaoks tähendab NATO liikmeks olek
%, n=959

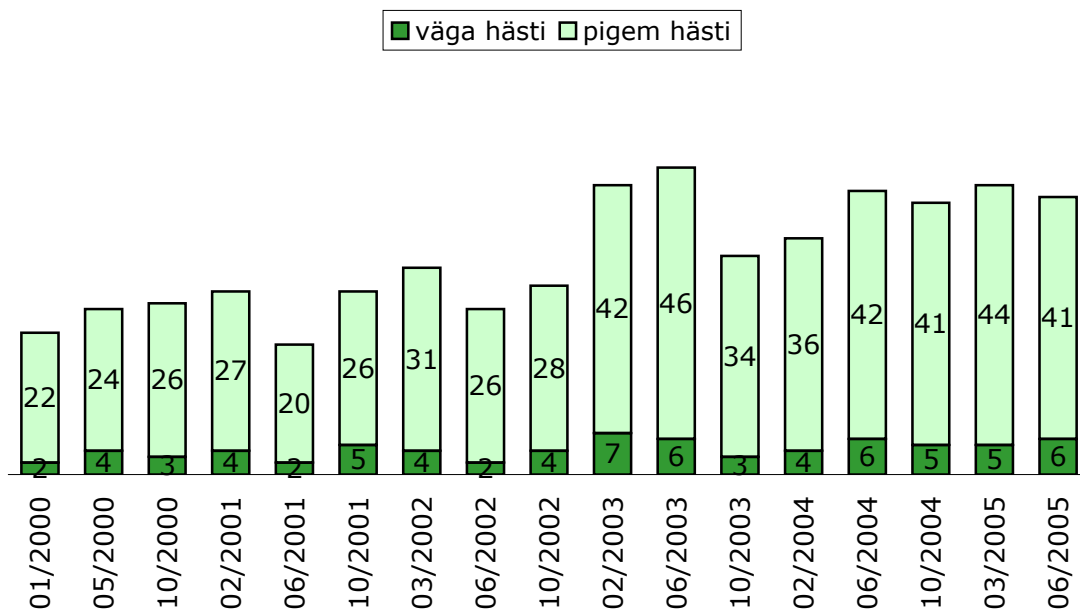
■ väga hästi □ pigem hästi kui halvasti

NATO-ga liitumise/ NATOsse kuulumise pooldajate osakaal ajas kindlasti ja pigem poolt, %

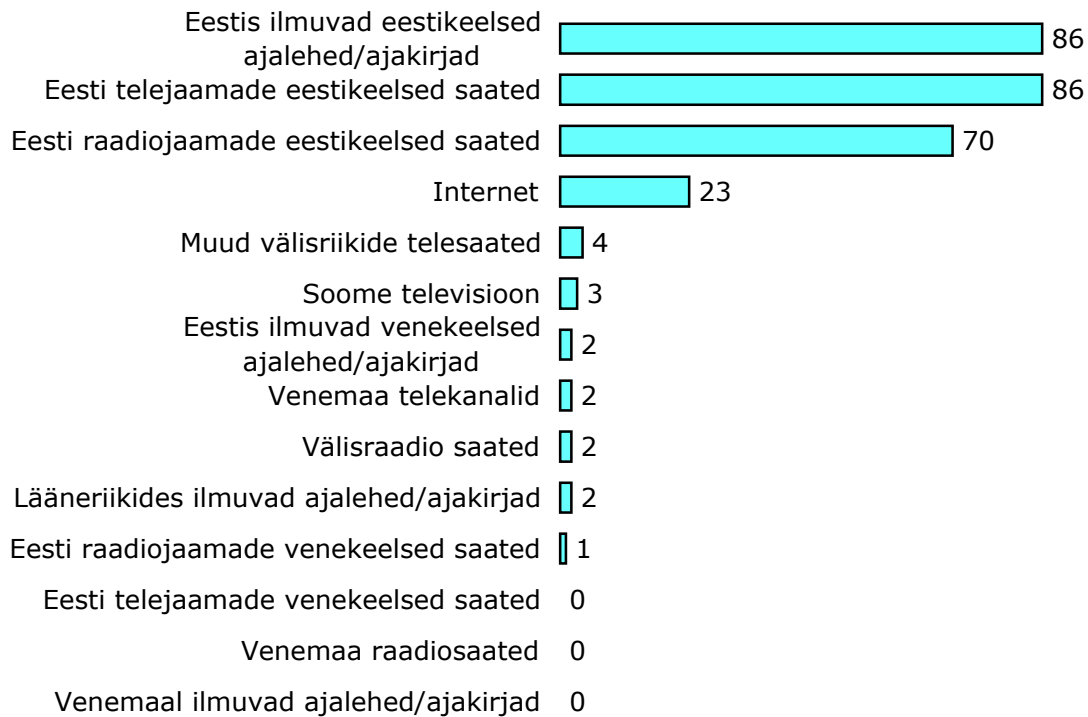

NATOga liitumise protsessiga hästi informeeritute osakaal ajas %

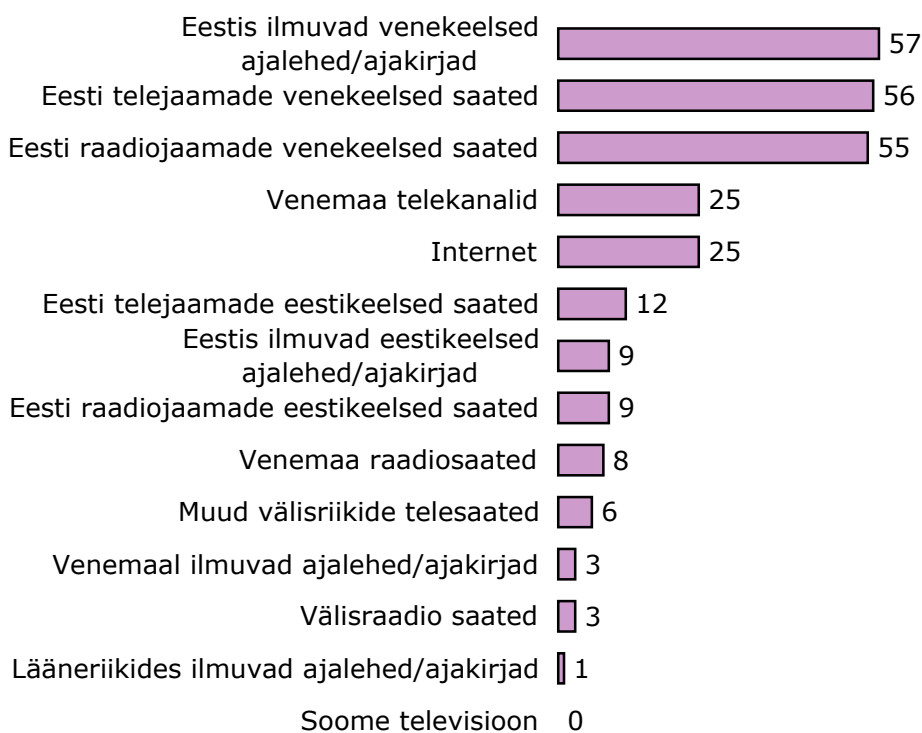

**Infoallikad, kust on saadud teavet
Eesti riigikaitse ja NATO kohta**
%, n=959

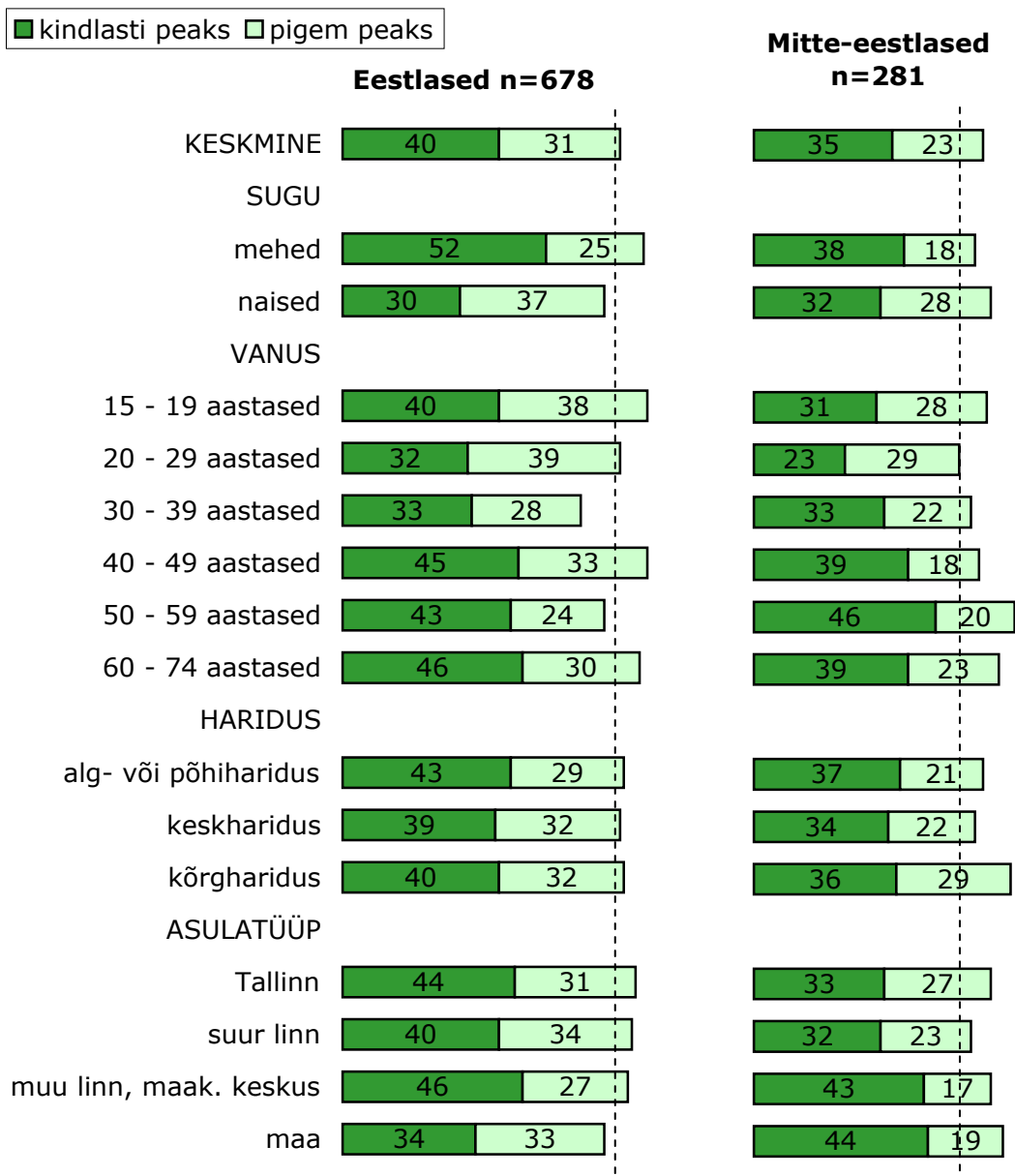
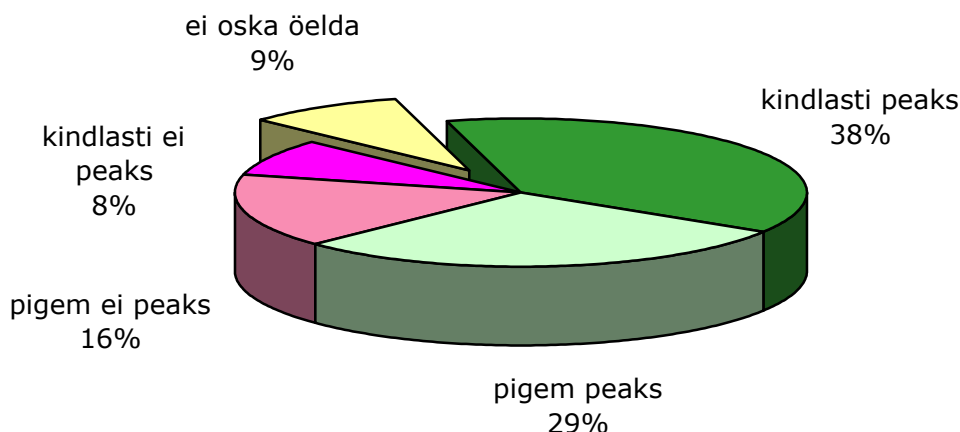
Eestlased, n=678

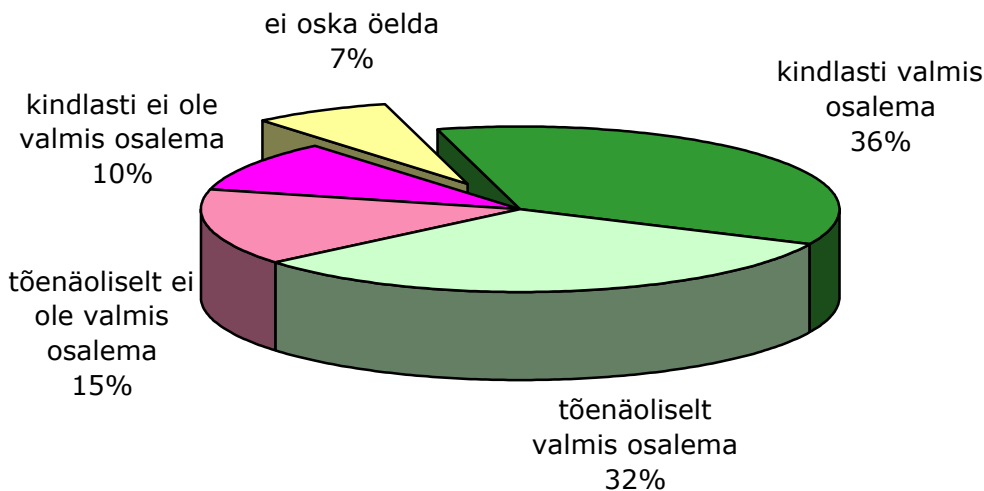
Mitte-eestlased, n=281

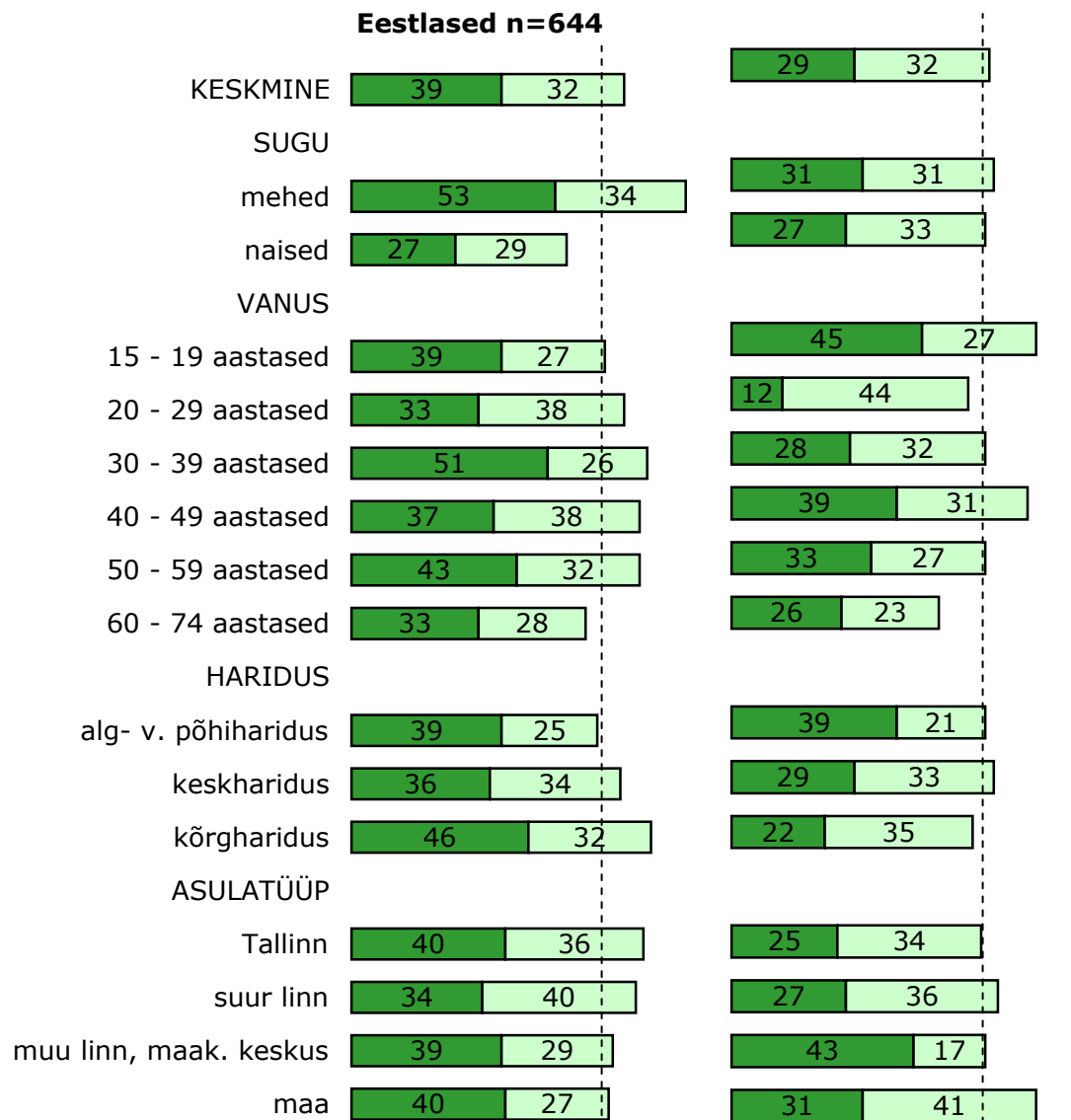
Relvastatud vastupanu osutamise vajalikkus rünnaku korral
%, n=959

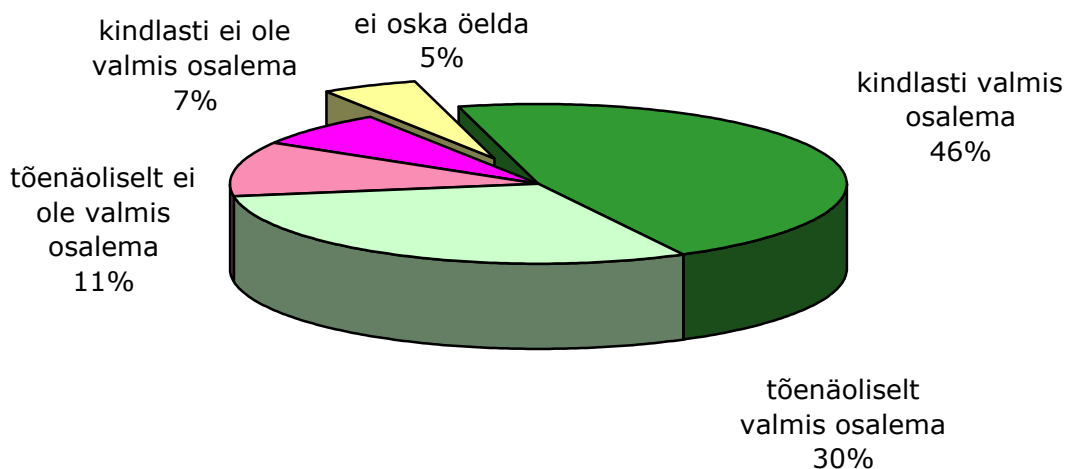
Valmisolek osaleda kaitsetegevuses, kui Eestile tungitakse kallale
%, n=959

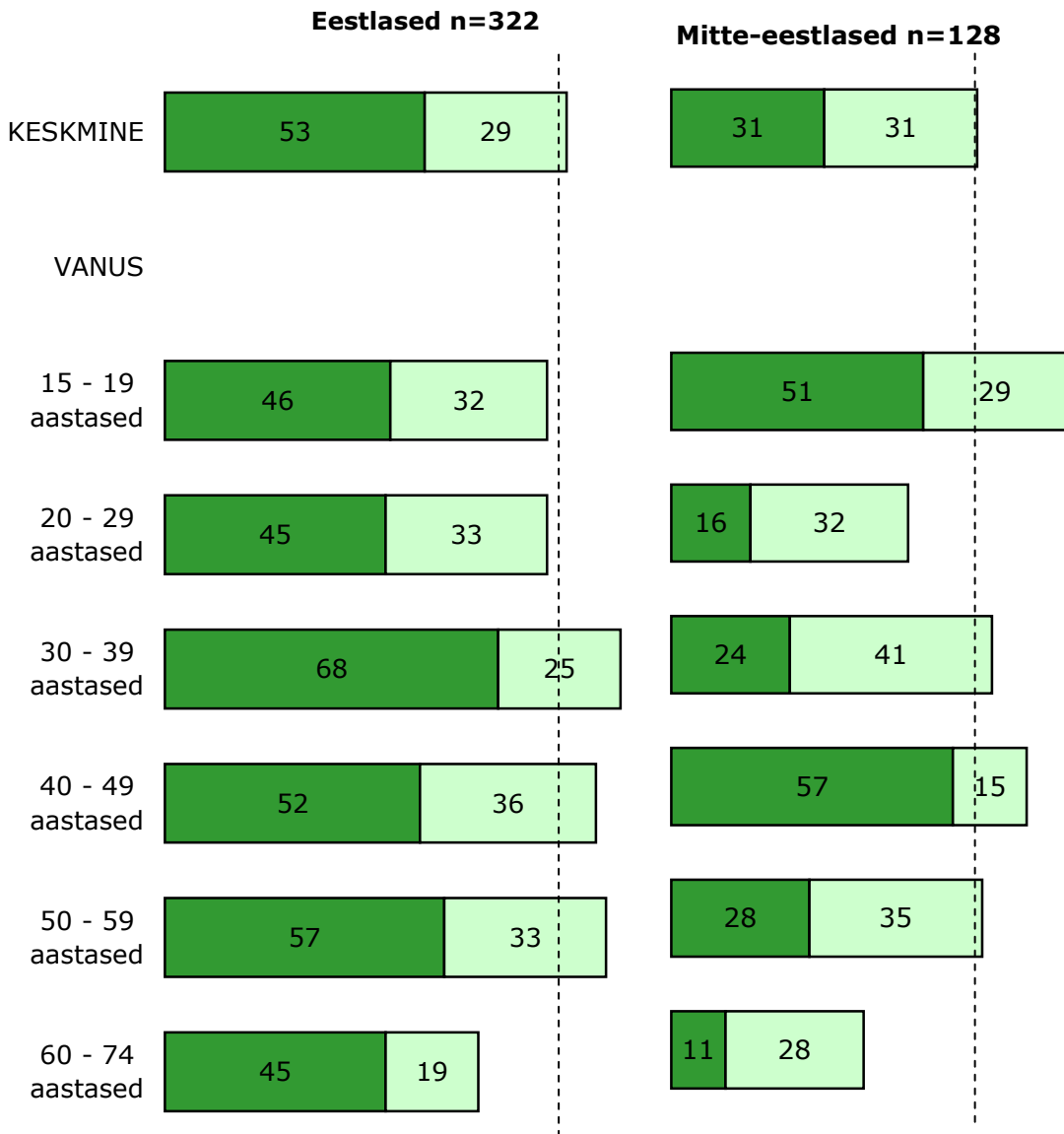
■ kindlasti osaleks □ pigem osaleks

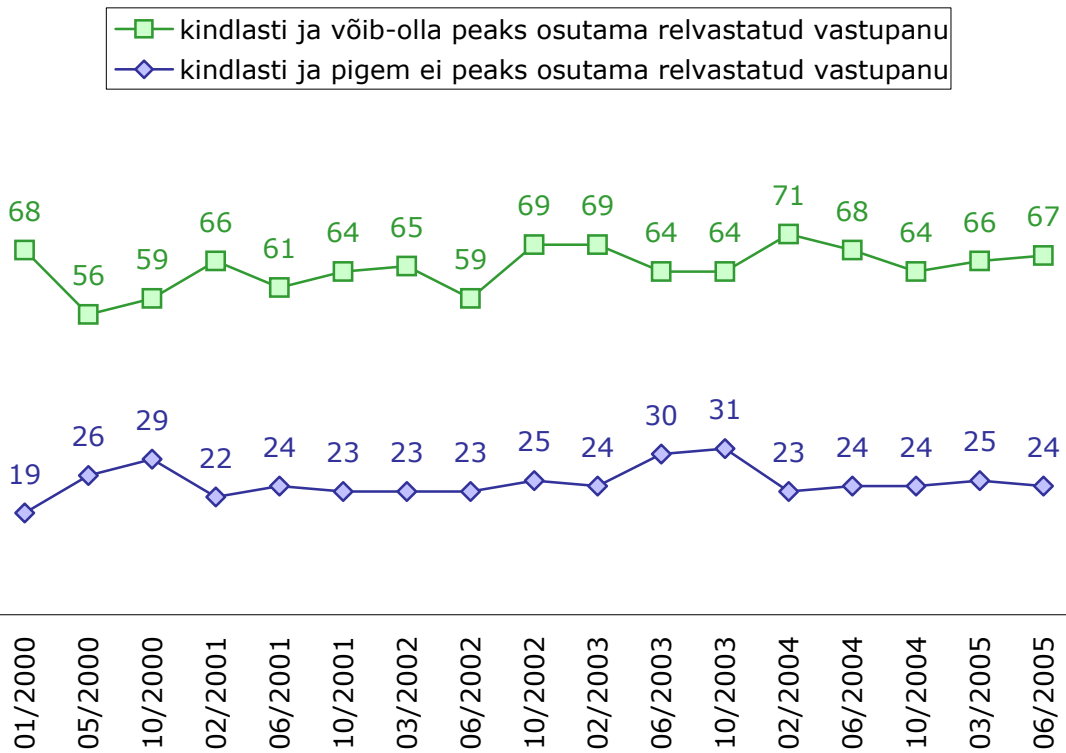
Valmisolek osaleda kaitsetegevuses, kui Eestile tungitakse kallale mehed, n=450

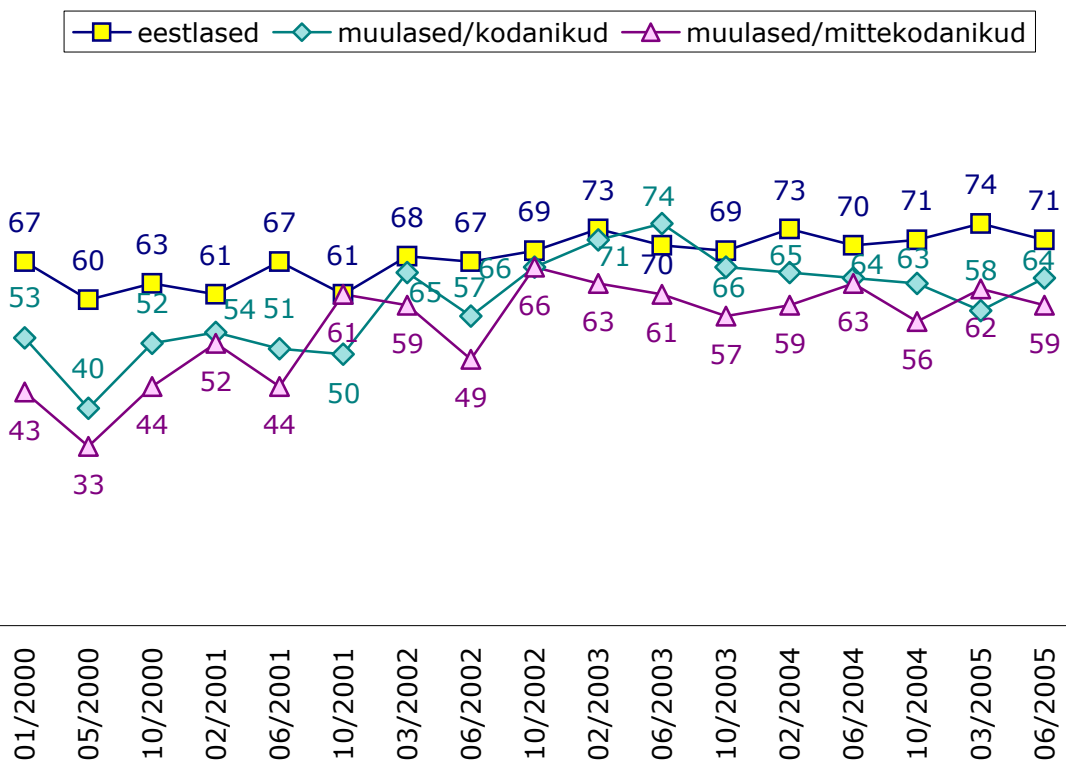
■ kindlasti osaleks □ pigem osaleks

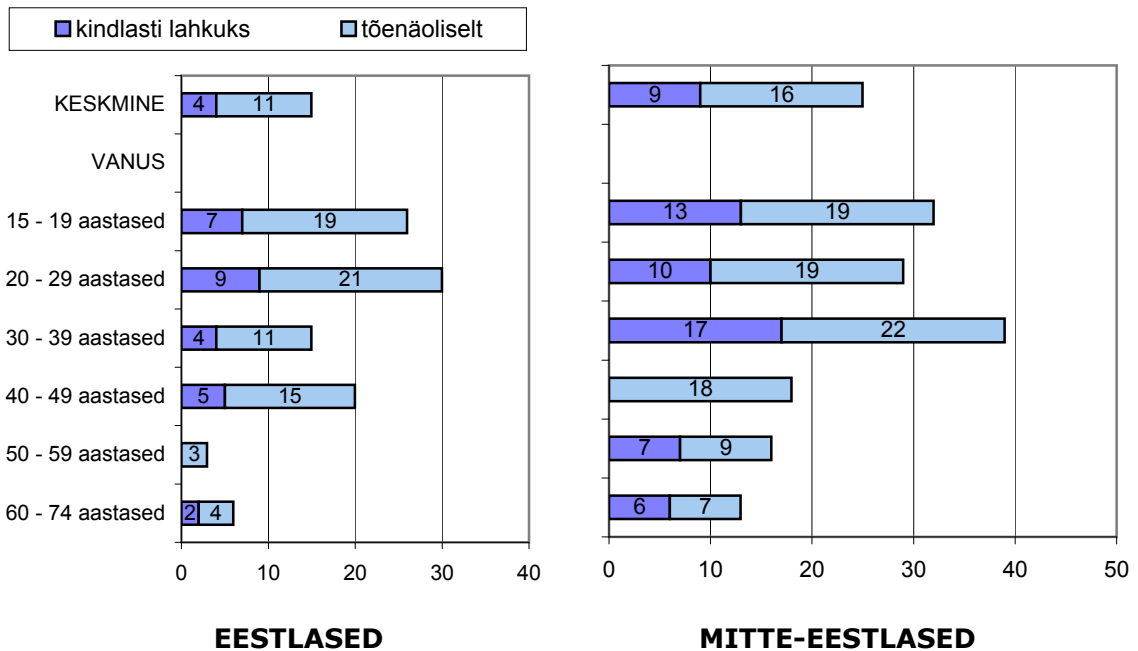
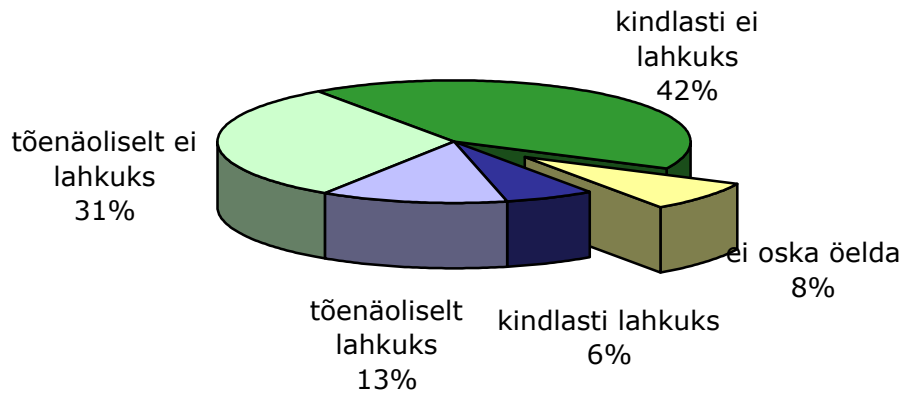
Rünnaku korral relvastatud vastupanu osutamise pooldajate ja vastaste osakaalu muutus ajas, %

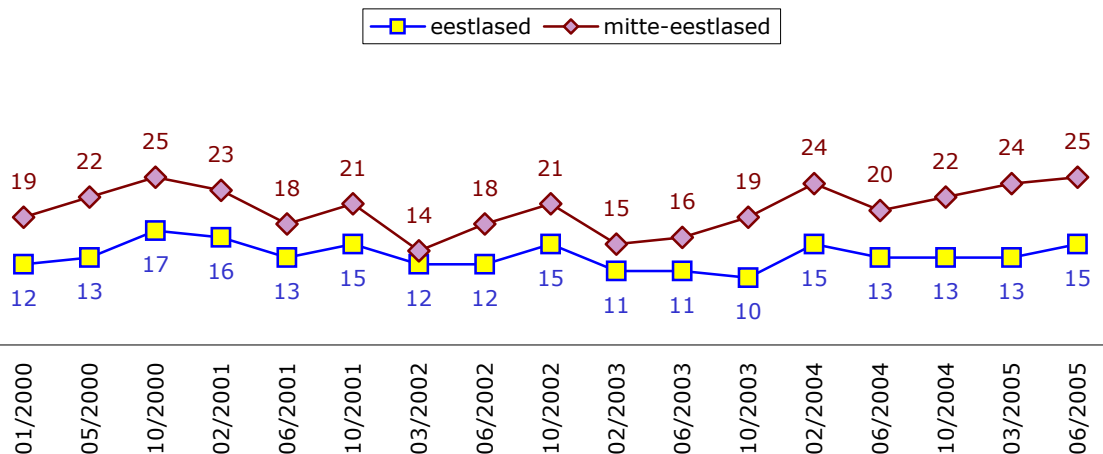
Osaleksid kaitsetegevuses, kui Eestile tungitakse kallale kindlasti ja tõenäoliselt osaleksid, %

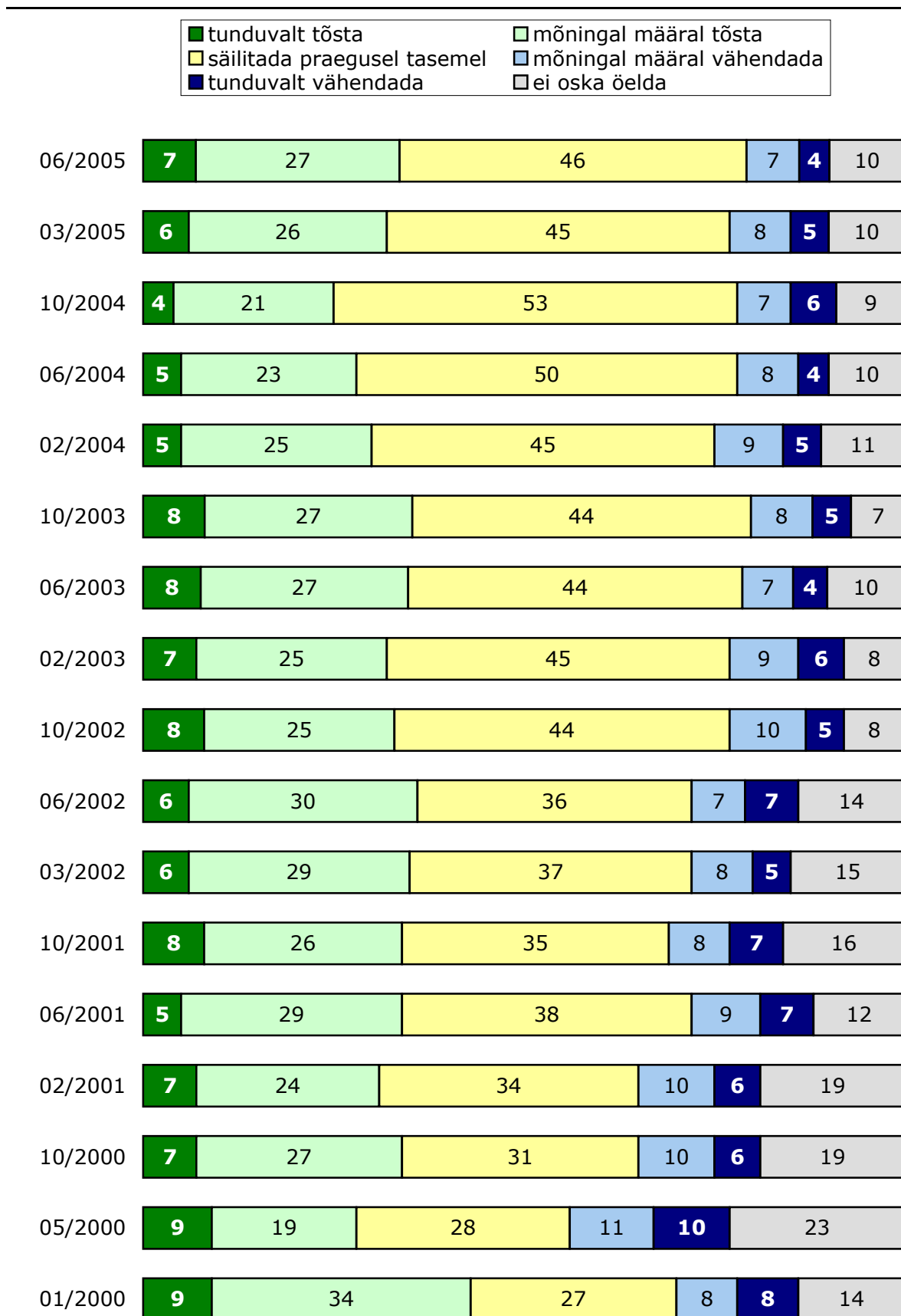
Eestist lahkumise tõenäosus, juhul kui Eestile tungitakse kallale
%, n=959

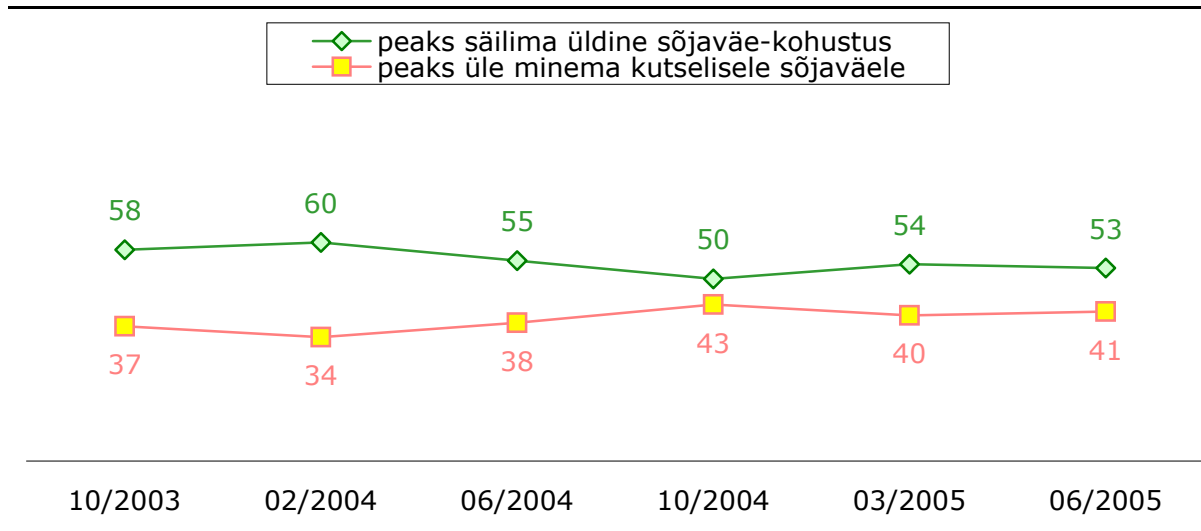
Muutus ajas
kindlasti ja tõenäoliselt lahkuks, %

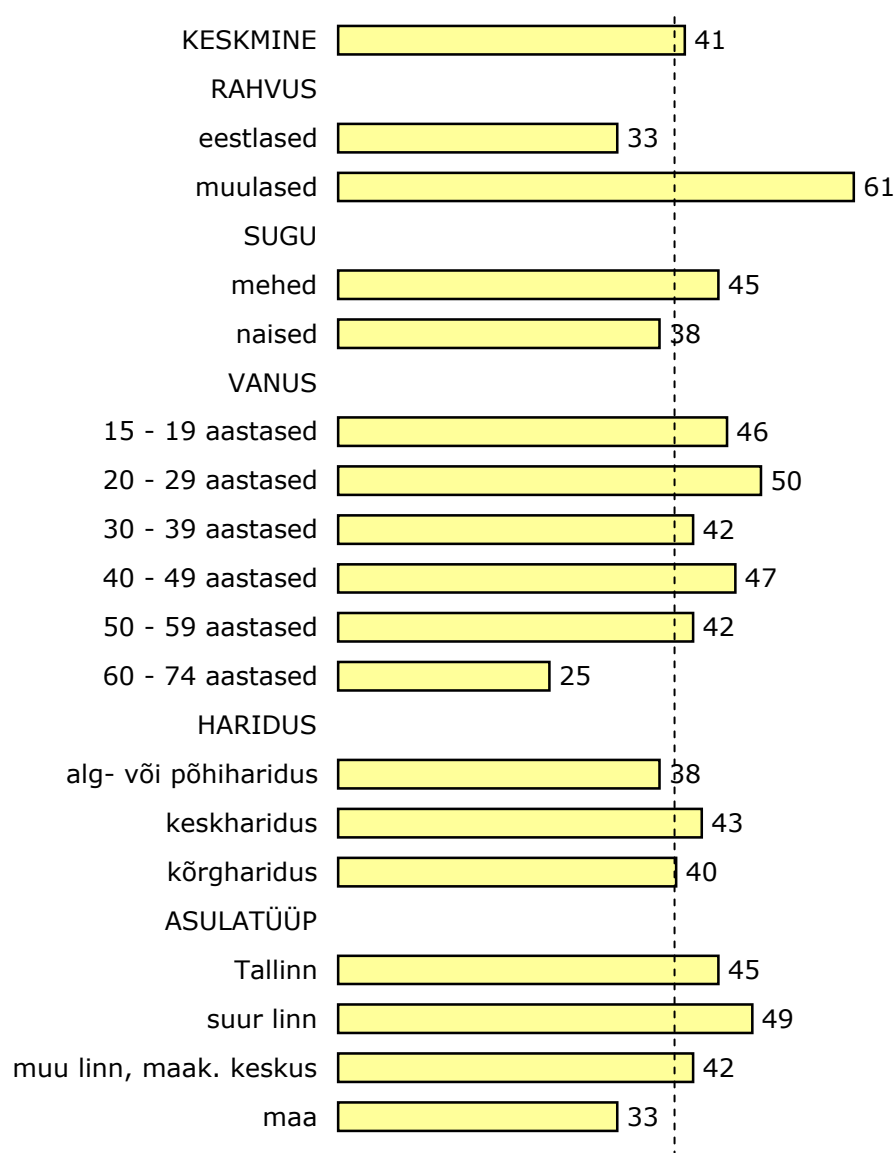
Seisukohtade jagunemine kaitsevõime tagamiseks tehtavate kulutuste kohta ajas

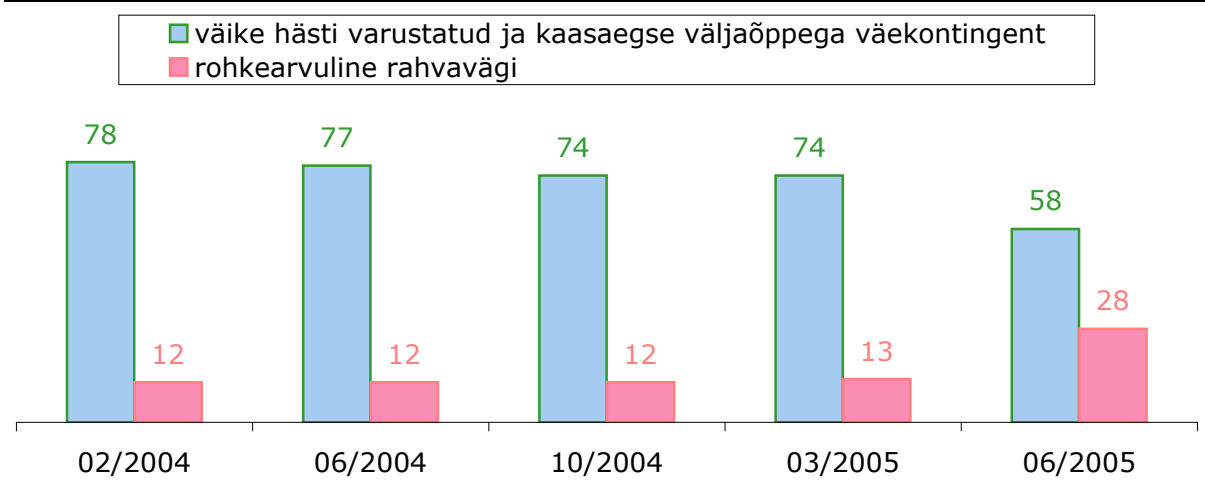
Suhtumine kutselisse sõjaväesse muutus ajas, %

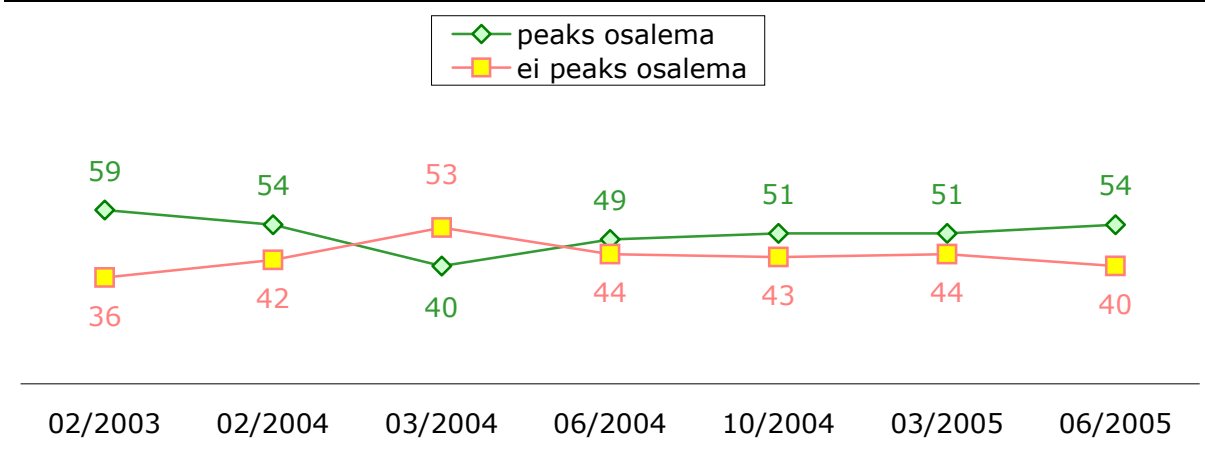
Peaks üle minema kutselisele sõjaväele, %

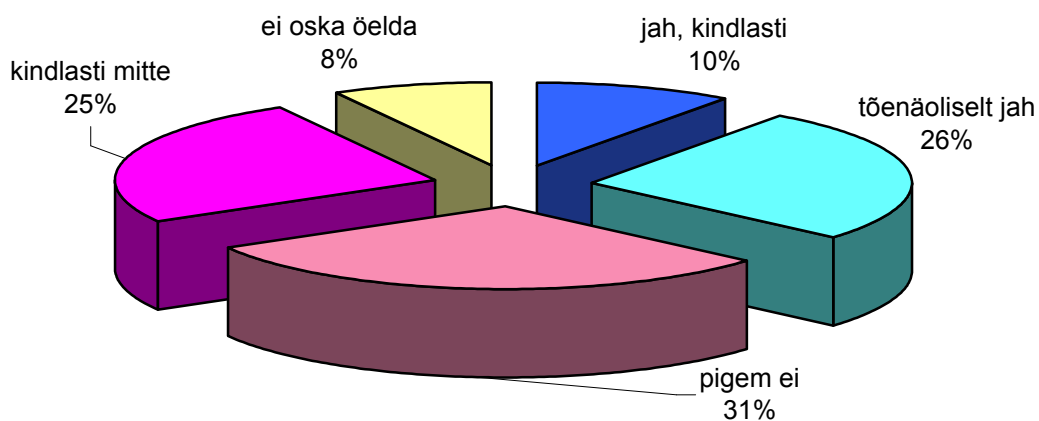
**Eelistatud variandid Eesti kaitsevõime arendamisel
muutus ajas, %**

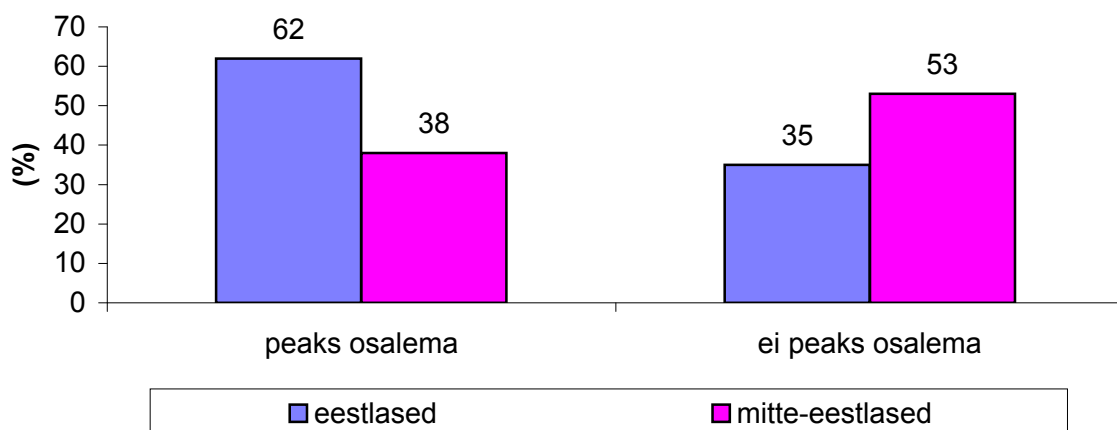
**Suhtumine Eesti sõjaväelaste osalemisesse
rahvusvahelistes sõjalistes missioonides
muutus ajas, %**

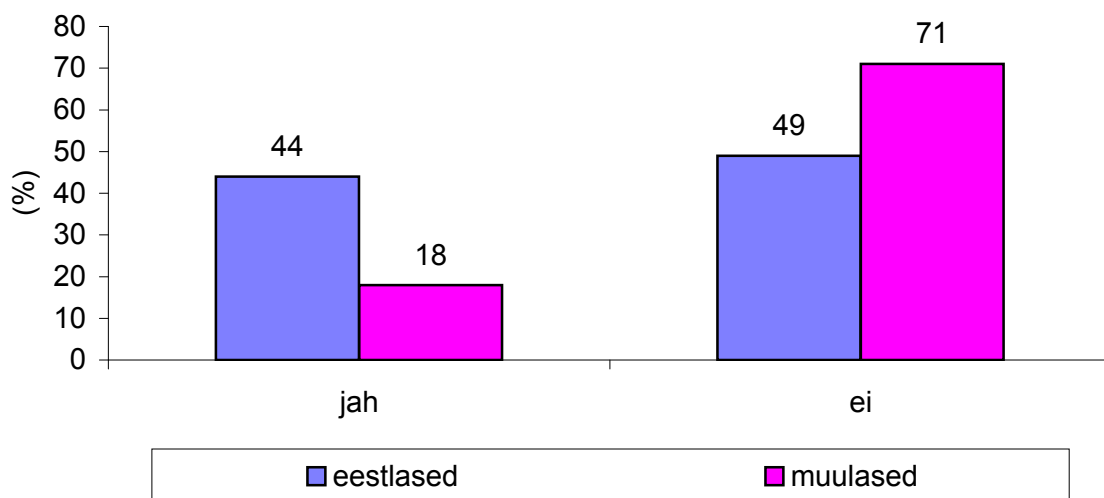
**Kas Riigikogu peaks pikendama Eesti osalemist
sõjalisel missioonil Iraagis**

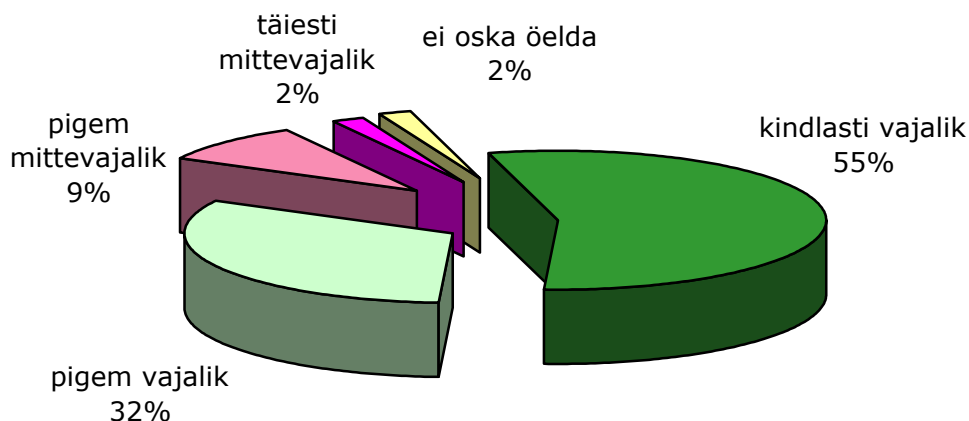
**Suhtumine Eesti sõjaväelaste osalemisesse
rahvusvahelistes sõjalistes missioonides**

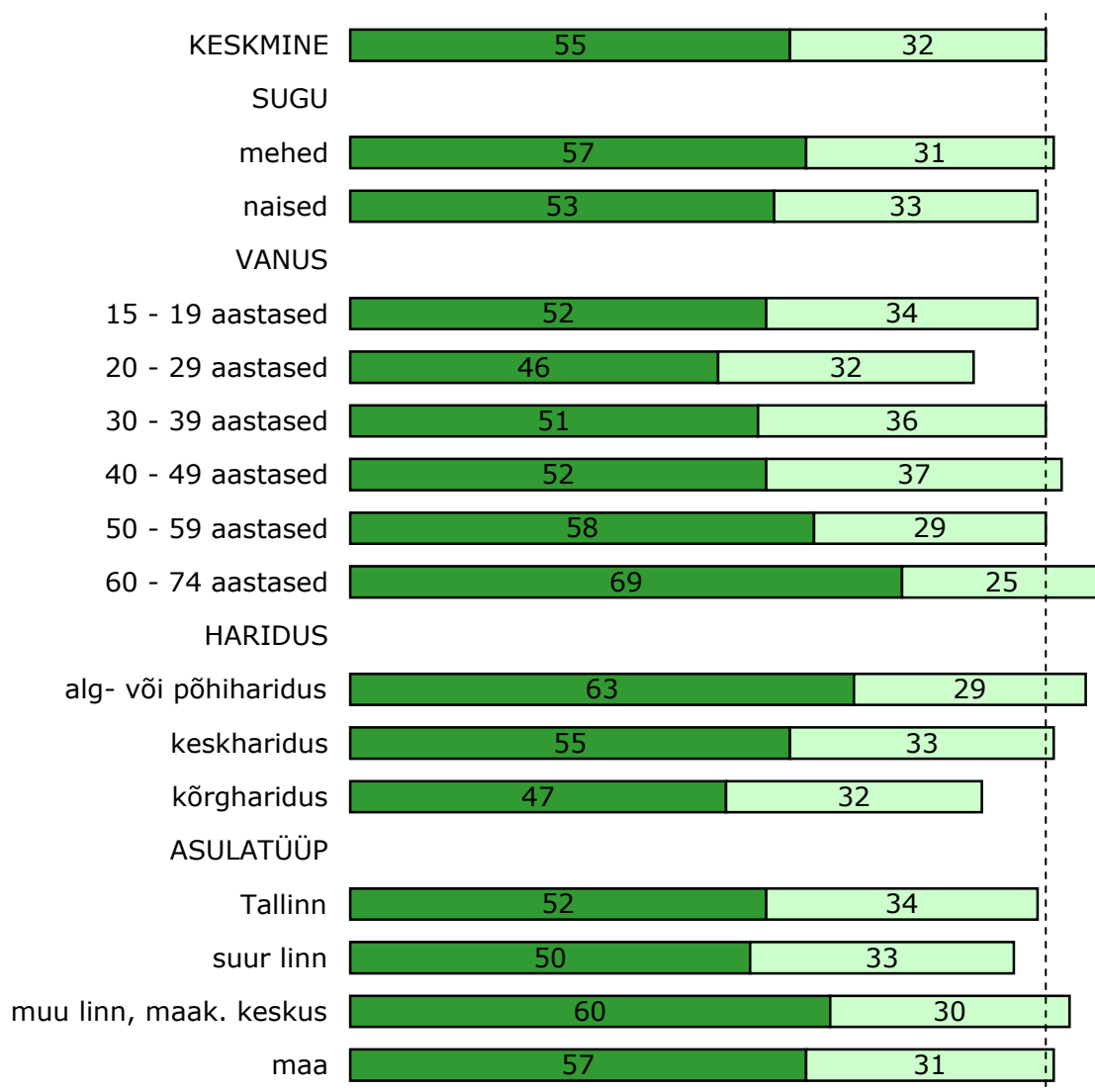
**Kas Riigikogu peaks pikendama Eesti osalemist
sõjalisel missioonil Iraagis**

Kas Teie arvates on sõjaväeteenistuse läbimine ...
%, n=959

■ kindlasti vajalik □ pigem vajalik

--

OMNIBUSS 3

MAI 2005

Küsitaja nimi _____	3. VALIMIPUNKTI NR	
2. Tunnistuse nr: _____	4. VASTAJA NR	

5. INTERVJUU LÄBIVIIMISE KUUPÄEV: _____

6. INTERVJUU ALGUSE KELLAAEG: _____

7. Intervjuu läbiviimise keel:

eesti keel.....1

vene keel2

Kõigepealt mõned andmed Teie kohta

8. Kui vana Te olete?

_____ täisaastat

9. Kas Te olete...

Eesti Vabariigi kodanik1

Muu riigi kodanik2

Kodakondsuseta3

POLIITIKA JA ÜHISKOND

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigi institutsioone? *Esitage KAART 1.*

	Täielikult usaldan	Pigem usaldan	Pigem ei usalda	Üldse ei usalda	Raske öelda
10. Riigikogu	1	2	3	4	5
11. Valitsus	1	2	3	4	5
12. President	1	2	3	4	5
13. Peaminister	1	2	3	4	5
14. Kaitsevägi	1	2	3	4	5
15. Politsei	1	2	3	4	5
16. Piirivalve	1	2	3	4	5
17. Kohus	1	2	3	4	5
18. Kirik	1	2	3	4	5
19. Kaitseliit	1	2	3	4	5
20. Eesti Pank	1	2	3	4	5
21. Maksu- ja Tolliamet	1	2	3	4	5
22. Riigikontroll	1	2	3	4	5
23. Õiguskantsler	1	2	3	4	5
24. Ajalehed	1	2	3	4	5
25. Eesti Raadio	1	2	3	4	5
26. Eesti Televisioon	1	2	3	4	5
27. Kodanikuühendused	1	2	3	4	5

28. Kuidas Teie arvate, kas eeloleval aastakümnel muutub maailm turvalisemaks ja sõjaliste konfliktide oht väheneb või, vastupidi, suureneb ebastabiilsus ja maailmas kasvab sõjaliste konfliktide tõenäosus?
- Maailm muutub turvalisemaks1
 Suureneb sõjaliste konfliktide oht.....2
 Olukord ei muutu3
 Ei oska öelda4
29. Kui tõenäoliseks Te peate, et tulevikus ründab Eestit mõni teine riik? Kas ...
- Väga tõenäoliseks.....1
 Küllaltki tõenäoliseks2
 Mitte eriti tõenäoliseks3
 Täiesti ebatõenäoliseks.....4
 Ei oska öelda5
30. Kui Eestit peaks ründama mõni riik, kas me peaksime igal juhul osutama relvastatud vastupanu – ka siis, kui lõpptulemus ei ole meile selge? Kas ...
- Jah, kindlasti1
 Tõenäoliselt jah2
 Tõenäoliselt mitte.....3
 Kindlasti mitte4
 Ei oska öelda5
31. Kui Eestile tungitaks kallale, kas oleksite valmis oma võimete ja oskuste kohaselt osalema kaitsetegevuses? Kas...
- Jah, kindlasti1
 Tõenäoliselt jah2
 Tõenäoliselt mitte.....3
 Kindlasti mitte4
 Ei oska öelda5
32. Kui Eestile tungitaks kallale, kas püüaksite siis Eestist lahkuda? Kas...
- Jah, kindlasti1
 Tõenäoliselt jah2
 Tõenäoliselt mitte.....3
 Kindlasti mitte4
 Ei oska öelda5
33. Mis tagab Teie arvates Eesti riigile suurima julgeoleku? Nimetage kolm olulisemat tegurit. *Esitage KAART 2.*
Kuulumine NATO-sse..... 1,	Tihedad majandussidemed
Kuulumine Euroopa Liitu 2,	erinevate maailma riikidega7,
Koostöö ja heanaaberlikud	Kõrge elatustase.....8,
suhted Venemaaga 3,	Patriotism, kodumaa-armastus9,
Balti riikide kaitsealane koostöö 4,	Neutraliteedipoliitika.....10,
Tugevad kaitsejõud 5,	Ei oska öelda 11,
Tugev piirivalve 6,	
34. Kas Teie olete Eesti NATO-sse kuulumise poolt või selle vastu? Kas ...
- Kindlasti poolt 1
 Pigem poolt..... 2
 Pigem vastu 3
 Kindlasti vastu..... 4
 Ei oska öelda 5
35. Kuidas on Teie hinnangul muutunud Eesti julgeolek pärast NATOga liitumist? Kas see on ...
- Oluliselt suurenenud1
 Pigem suurenenud.....2
 Ei ole muutunud.....3
 Pigem vähenenud4
 Oluliselt vähenenud.....5
 Ei oska öelda6

36. Kuivõrd Te olete informeeritud sellest, mida Eesti jaoks tähendab NATO liikmeks olek? Kas ...
- Väga hästi 1
 Pigem hästi 2
 Pigem halvasti 3
 Väga halvasti 4
 Ei oska öelda 5
37. Milline on Teie seisukoht Eesti kaitsevõime tagamiseks tehtavate kulutuste kohta? Kas kaitsekulutusi tuleks ...
- Tunduvalt tõsta 1
 Mõningal määral tõsta 2
 Säilitada praeguse tasemel 3
 Mõningal määral vähendada 4
 Tunduvalt vähendada 5
 Ei oska öelda 6
38. Kui arvestada, et riigikaitseks eraldatavad summad jääksid praegusele tasemele, siis kumba varianti Eesti kaitsevõime arendamisel peate Te olulisemaks. Kas ...
- Arendada väikesi, hästi varustatud ja kaasaegse väljaõppega väekontingente, mis on valmis osalema NATO sõjalistes missioonides 1
- Arendada rohkearvulist rahvaväge, mille ülesandeks on Eesti territooriumi kaitse 2
- Ei oska öelda 3
39. Eesti riigikaitse rajaneb praegu üldisel sõjaväekohustusel. Kas Teie arvates peaks Eestis ...
- Säilima üldine sõjaväekohustus 1
- Või tuleks minna üle kutselisele sõjaväele 2
- Ei oska öelda 3
40. Kas Eesti kaitsejõudude üksused peaksid vastavalt oma võimalustele osalema rahvusvahelistes sõjalistes operatsioonides erinevates maailma pingekolletes?
- Jah, kindlasti 1
- Tõenäoliselt jah 2
- Tõenäoliselt mitte 3
- Kindlasti mitte 4
- Ei oska öelda 5

Eesti väeüksuste viibimiseks Iraagis on vastavalt ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonile antud Riigikogu poolt mandaat kuni selle aasta lõpuni.

41. Kui ÜRO aasta lõpul leiab, et Iraagi stabiilsuse tagamiseks on rahvusvaheliste vägede kohalolek jätkuvalt vajalik, siis kas Riigikogu peaks Eesti osalemist Iraagi missioonil pikendama või mitte?
- Jah, kindlasti 1
- Tõenäoliselt jah 2
- Pigem ei 3
- Kindlasti mitte 4
- Ei oska öelda 5

42. Millistest infoallikatest olete Te saanud informatsiooni Eesti riigikaitse ja NATO kohta? Valige kaardilt kuni kolm peamist allikat. *Esitage KAART 3.*

Eestis ilmuvad eestikeelsed ajalehed/ajakirjad..... 1,	Välisraadio saated..... 8,
Eestis ilmuvad venekeelsed ajalehed/ajakirjad..... 2,	Eesti telejaamade eestikeelsed telesaated..... 9,
Venemaal ilmuvad ajalehed/ajakirjad 3,	Eesti telejaamade venekeelsed telesaated..... 10,
Lääneriikides ilmuvad ajalehed/ajakirjad 4,	Venemaa telekanalid..... 11,
Eesti radiojaamade eestikeelsed raadiosaated..... 5,	Soome televisioon 12,
Eesti radiojaamade venekeelsed raadiosaated..... 6,	Muud välisriikide telesaated 13,
Venemaa raadiosaated 7,	Internet 14,

43. Kas Teie olete läbinud sõjaväeteenistuse ...
- Eesti Kaitseväes.....1
 - Nõukogude Armees2
 - Muu riigi relvajõududes.....3
 - Ei ole läbinud.....4
44. Kui vajalikuks Teie peate noormeeste jaoks sõjaväeteenistuse läbimist?
Kas Teie arvates on sõjaväeteenistuse läbimine ...
- Kindlasti vajalik.....1
 - Pigem vajalik2
 - Pigem mittevajalik.....3
 - Täiesti mittevajalik4
 - Ei oska öelda* 5
45. Kas keegi Teie pere liikmetest või lähedastest sõpradest on teeninud Eesti kaitseväes?
- Jah1
 - Ei2
 - Ei oska öelda*3
46. Kas Te kuulute Kaitseliitu?
- Jah1 ⇨ järgmine teema
 - Ei2
47. Kas keegi Teie pere liikmetest või lähedastest sõpradest kuulub Kaitseliitu?
- Jah1
 - Ei2
 - Ei oska öelda*3

SOTSIAAL-DEMOGRAAFILISED TAUSTANDMED

48. Sugu:
- mees 1
- naine 2
49. Milline on Teie haridustase?
- alg- või põhiharidus 1
- kutseharidus (ilma keskhariduseta)2
- kesk- või gümnaasiumiharidus 3
- kutsekeskharidus 4
- keskeriharidus 5
- kõrgharidus..... 6
50. Kas Te olete ...
- vallaline 1
- lahutatud 2
- lesk 3
- abielus, vabaabielus 4
51. Mitu inimest kuulub Teie LEIBKONDA (Teie kaasa arvatud)
- _____inimest
52. Mitu neist on alla 18 aasta vanad? _____(kui ei ole ühtegi, märkige 0)
53. Kes Te olete peamiselt? KAART 4
- Ettevõtja, FIE..... 1
- Talunik..... 2
- Vabakutseline..... 3
- Palgatöötaja 4
- Õpilane, üliõpilane 5
- Kodune 6
- Töötu 7
- Pensionär 8
- Muu /täpsustage/ _____... 9
- Juhul, kui vastaja töötab:*
54. Mis ametikohal Te töötate? KAART 5.
- Asutuse/ettevõtte tippjuht, keskastme juht 1
- Tippspetsialist..... 2
- Keskastme spetsialist või abispetsialist..... 3
- Kontoriametnik 4
- Isiku- või klienditeenindaja..... 5
- Oskustööline..... 6
- Seadme- või masinaoperaator, mootorsõiduki juht 7
- Lihttööline 8
- Muu/kirjutage/ _____ 9
55. Kui suur on Teie pere keskmine sissetulek ühe liikme kohta kuus? Liitke kõikide pereliikmete neto-tulud ja jagage pereliikmete arvuga. KAART 6.
- kuni 1000 kr. 1
- 1001 - 2000 kr..... 2
- 2001 - 3000 kr..... 3
- 3001 - 4000 kr..... 4
- 4001 - 6000 kr..... 5
- 6001 - 8000 kr..... 6
- 8001 - 10 000 kr..... 7
- üle 10 000 kr. 8
- vastamata 9
56. Teie emakeel on ...
- eesti keel..... 1
- vene keel..... 2
- mõni muu keel..... 3
57. Mis tüüpi on Teie elamispiind?
- Individuaalelamu..... 1
- Ridaelamu..... 2
- Kortermaja kuni 12 korteriga 3
- Kortermaja enam kui 12 krt-ga 4
58. Kas Teil on kodus arvuti?
- Jah 1
- Ei 2
59. Kas Teil on kodus tavatelefon?
- Jah 1
- Ei 2
60. Kas Teil on mobiiltelefon?
- Jah 1
- Ei 2
61. Kas Te kasutate internetti?
- Jah 1
- Ei 2 ⇒ lõpetage intervjuu
62. Kas Te kasutate internetti ...
- kodus 1,
- tööl/koolis..... 2,
- mujal 3,
63. Kui sageli Te kasutate internetti?
- peaaegu iga päev 1
- vähemalt kord nädalas 2
- vähemalt kord kuus 3
- harvemini..... 4
- Täname intervjuu eest!**
-
64. INTERVJUU LÕPU KELLAAEG: _____
65. KODEERIJAJA: _____
66. Ankeedi keel 1